

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Viktória.

Budapest, január 21.

(L.) Az osbornei kastélyban csendesen halódik immár harmadnapja Viktória királynő. Hatvannégy éven át uralkodott az óriás világbirodalom trónján, Nagybritannia hatalmát pedig nagyobbra növesztette, mint amekkora az bármikor is volt. Lázás crescendoiban nőtt ez az ország, a hatalmak versenye egy pillanatra sem állította meg diadalmas utján, őt világrész népei kacérkodtak baráti indulatúért és mintha a brit oroszlán föl se venné a nagyszerű fejlődésre költött erőpazarlást: csak néhány évvel ezelőtt dobta a világba a *greater Britain* ambiciózus jelszavát. Ekkor az uralkodó, Viktória királynő, már túl volt a hetvenen, hordszéken vitték, keze már alig olvashatóan írta alá az államokmányokat.

A hetvenéves királynő uralkodása alatt rontott Nagybritannia a hódító imperializmus zászlai alá. Ki hinné, hogy a nyugalom után epekedő agg asszonynak ilyenformák legyennek a vágyai? Nem is így áll a dolog. Angliát nem hiába nevezik a legalkotmányosabb országnak: az uralkodó benne csak uralkodik. Nem is Viktória keze intette hódító hadjáratra a brit ezredeket. Tette ezt az angol kormány, az angol parlament többségére támaszkodva. Nagybritanniában csak időbelileg esik össze a hódító politika Viktória uralmával, de okozatilag nem. Viktória királynő volt a brit birodalom királya akkor, amidőn e birodalom szomjas mohósággal indult a földgömb még kiadó országait összeharcolni.

Egy tragikumot még sem kerülhetett el az agg koronás asszony. Hatvannégy évi dicsőséges és mindig hódító uralkodása végén meg kellett érnie, hogy egy maroknyi nép, a hős boerok, véresen verik az angol armádiát, amelynél hatalmasabb még sohasem állott csataterén brit lobogók árnyékában. Látnia

kellett uralkodása legutóbbi hónapjaiban, mint huzzák ki Dél-Afrikában a brit oroszlán fogát, mint nyesegetik le körmeit, mint változtatják át lassankint cirkuszi látványossággá. És meg kellett érnie, hogy uralkodása végső éveiben a világ művelt nemzetei egyértelműen erkölcstelenséggel vádolják azt az országot, amelyet eddig a népszabadság hazájának hívtak s megbotránkoztak a jogtalan néplejtés miatt annak a nemzetnek viselkedésén, amelyet egykoron Európa a „jogtörő” Napoleon porkolábjává nevezett ki. Keserű, szomorú csalódás bántotta a királynő utolsó hónapjait, éveit s ki tudja, nem ez a keserűség dönti-e a sirba?

Pedig nem ő volt az oka ennek a débacle-nak. Sőt, tekintve az angol parlamentarizmus szellemét: ő még csak meg sem akadályozhatta. A fátum keze volt, amely erős leckét adott a gögös angol kormánynak. Viktóriának csak az volt a szerencsétlensége, hogy nem szállt sirba a lecke bekövetkezése előtt.

Nem érdemelte meg ezt a keserű, tövises korszakot. Mint asszony mintája volt a hitvesnek, az anyának, a mater familiasnak. A boldogság verőfénye aranyozta meg házaseletét s ennek a verőfénynek osztója, kuforrása ő volt. Hosszu uralkodása alatt épp oly gazdagon gyarapodott az országa, mint családja. Kilenc gyermeknek volt szülőanyja, de kilencnél is több tartománylány és gyarmattal gazdagította meg Angliát. Huszonöt évvel ezelőtt felvette az India császárnője címet, hogy külső jelekben is bizonyítsa Anglia ázsiai hegemoniáját. Ez utmutatás volt Anglia jövődjé gyarmatpolitikájára. Ez a gyarmatpolitika eszes és számító intézkedések révén a maga nemében páratlan. A régi északamerikai leckét nyilván nem felelték el Londonban. Alig múlt néhány éve, hogy tervbevétték a gyarmatoknak szor-

rosabb hozzákapcsolását a birodalomhoz, dédelgették helyi autonómia adományozásával, liberális intézkedésekkel. S ime, huszonegy nappal ezelőtt megalakult az ausztráliai *commonwealth*, nagyszerűen rendezkedett gyarmatosság, amely a hűs és viszonzás jelül bőkezűen ajánlott fel katonát és municiót a dél-afrikai hadseregnek. A brit terjeszkedés csupa félénk rivális közepette fényesen folyt egész a legutóbbi évekig. Akkor kezdődött a dél-afrikai szerencsétlenség.

Viktória királynő nem vitt vezetőserepet e politikai munkálatokban. Ő azonban teljesen átérte az angol politikai életet azzal párosította, hogy a maga személyes érzéseit és érdekeit háttérbe helyezte s az ország képviselőinek akaratát követte minden aktusában. Jó szeme volt, éles asszonyi szeme azoknak az államférfiaknak fölismerésére, akiknek tanácsában bizhatott. S asszonyi önmegtartóztatással követte az ország többségének akaratát. A helyet tehát, ahová őt a sors állította, kitűnően s becsületesen betöltötte. Ezt az erényt nem fogja sohasem elfeledni az angol nép, amelynek kitűnő érzéke van az ily jellemeknek méltánylására.

Minket magyarokat hálás emlékezet köt Viktória királynőhöz. Azokban a szomorú időkben, amikor hazánk legjobbjai szegény földönfutókká lettek, amikor a gögös abszolutizmus halálra kereste őket, s kardjára csapva kérte kiszolgáltatásukat: Anglia megnyitotta portáit s menhelyet adott a magyar hazafiaknak. Viktória királynő akaratával, akaratával élne ez meg nem történhetett volna. A szánuzótték áldása kísérte útján az akkor még javakorát élő királynőt, ama nagy hazafiak maradékai pedig hálás megemlékezéssel adóznak a halállal vívódó agg királynőnek.

TÁRCA.

Az ipolyi komp.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Nógrádi László.

Dehogy is kell komp az Ipolyra. Már ugyan minek, amikor sokszor csak éppen annyi a vize, hogy a száraz liba-toroknak se elég. Hogy aztán egyszer mégis valami esett, híre szaladt a dolognak egész völgyön. Talán még Gyarmaton is azt dobolták a piacon, hogy komp jár már az Ipolyon. Lelkin száradt, aki terjesztette, komponálta, Csóka Kata, én csak ide írom, de mosom kezeimet...

Akkor esett a dolog, amikor a mulyadi gólyahídat elvitte az Ipoly megáradt vize. Valahol nem adtak tejet a garaboncsának a tót hegyek között, innen támadt a veszedelem. Olyan égi háború, meg felhőszakadás volt a felső völgyön, hogy még harmadnap is sárga tajtékos volt az Ipoly vize. De hát mit tudják azt az alsó völgyön Szakalban, Ludányban, meg Csitárban is, hogy a tót atyfiak nem becsülik meg a garaboncsát. A nagy hegyek eltakarják Tótországot, akár elsüllyedhet és leszakadhat, még se tudnak belőle semmit.

Azt se tudni, hogy, hogy nem, egyszer csak kicsap az Ipoly, szép tiszta, körül-köre szaladó vize sárga tarjagos lesz, az apró habfodrocskák kicsik mint baba féketőjén a kötött csipke, felduzzadnak boglya nagyságúvá s szilaj örvénykarkákat turva, rohannak tova.

Hányszor vitt már kis gyereket, kocsit, ludat el az Ipoly? Ilyen hírtelen lecsapó áradat sodortá el bice-bice Mártont is a tavasszal, mikor a

fájós lábát áztatta az Ipolyban. Ma se tudni, hova sikkasztotta...

Szakasztott ilyenképpen módon történhetett a dolog akkor is, mikor a mulyadi gólyahídat elvitte délután a víz. De ki tudta még ezt délelőt? Bizony szakali Terka se Csatáron. Olyan szép kék volt az ég, hogy egy foltoeska nem nagy, de annyi felhő sem látszott rajta. Ugy borult a hegyek tetejére, mint egy nagy kék abrosz. Szegény szakali Terka százszor is kiszaladt a nagy kertbe, hogy körülnézzen az égen, vajjon szép idő lesz-e ma. Százszor is kiszaladt s még a zombókók környékét is megnézte, hogy nem rajzanak-e a hangyák. Mert ha rajzanak, eső lesz. A hangyák pediglen szép csendesen jártak fel s le a maguk országútján.

— Szép idő lesz ma, gondolta szakali Terka, bizony szép idő. Nem lesz lueskos a szép virágos szoknya, nem piszkolódik össze a gyönyörű csipkés ingváll.

Bement az édes urához, meg-megölelte, kérdezte kívánságát, ha valamit elfelejtett volna. Sokszor a nyelvéen volt már a szó, hogy megmondja szándékát, de mindég visszakapta. Egyszer oztán mégis csak elmondta.

— Édes uram, szól szakali Terka, elmennék ma haza Szakalba, olyan régen láttam az édes szüleimet. Szép az idő, csak átszaladok, meg vissza, itthon leszek mingyá.

A szakali Terka édes urának elborul a homloka s szó nélkül néz a feleségére.

— Ne menj magad, mondja nehezen, nem szeretem, ha annyit jársz haza.

— Tudom kelmed mire gondolt, mondja félve szegény szakali Terka; arra a Bukor Gyurira; jaj de fura is kend, akár a gyerek. Hát ha vót valami köztünk, csak szó vót, kendet se ismertem, el-

vitte már azt a víz. Mi se hozza vissza. Hogy tőle félt kelmed!

Kacag Szakali Terka, oztán átöleli az ura nyakát s úgy csicsereg neki, akár az énekes madárka.

— Buki kelmed, akár bige Marci, hogy kend ilyet gondolt, kelmed édes uram.

Az édes ura meg már restelli is a dolgot, hogy az asszony még a gondolatában is olvas. Hát igaz van, azért restelli. Bukor Gyurit jutott eszébe csakugyan, aki elől úgy hozta el a feleségét Szakalból Csatárra. Sok szó-beszéd volt akkoriban, hogy csak azért adták neki, csak azért ment hozzá a szegény szakali Terka, mert Csatáron a legelső gazda. Bukor Gyurit szerette, a szellér Bukor Gyurit a felesége, azé is volt már egészen, mikor a csatári bucsun neki megakadt a szeme rajta. Hinne is, nem is az asszonynak, hátha mégis csak hazugság, amit az asszony mutat, hogy őt szereti, hátha nem felejtette meg el Bukor Gyurit. Arcába szalad a vér, haragos nagyon az asszony szavára, kikapja fejét a feleségétől ölelő karja közül nagy mérgesen, hogy valamit mondjon Bukor Gyuriról. De mikor látja a felesége kacagó arcát, elfelejt mindent, mint ahogy elfelejtett sokat, mikor feleségnek kérte.

— Hogy féltelek-e? — mondja szeliden — no vóna is kitől; te buksi asszony. — Megsimítja az asszony arcát két oldalt s úgy mondja becézgetve: Hát csak erédj, asszony, de meg ne ázz, siess is haza, Bukor Gyuriról meg szó se essék többet.

— Dehogy esik, dehogy — mondja az asszony, magában meg azt gondolja, hogy most utoljára beszél azzal a Bukor Gyurival. Ha már ott várja a mulyadi rét-esücskénél, csak nem melőzheti el, szegény Bukor Gyuri...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 21.

Elég érdekes és szimpatikus jellemvonása van a belügyi tárca általános vitájának, amely ma befejeződött. A legérdekesebb és legrokonoszevessebb az, ami hiányzott belőle. Mert a választások előtti utolsó költségvetési vitában igazán feltűnő és éppen olyan szimpatikus dolog is, hogy nem voltak hazabeszélések. Pedig nem igen látszott valószínűnek, hogy ebben a kritikusi időben ennyire háttérbe szorul majd a *mandátum-mentés* hazafiai akciója. A költségvetési részletes vita máskor is alkalom arra, hogy egy-néhány kerület képviselője hallható jelét adja kerületé iránt való meleg érdeklődésének. Most pláne olyik képviselőnek két kerülettel van dolga: egygyel, amely megválasztotta, és egygyel, amelytől megválasztását reményli. És esodálatos, a hazabeszélések nem-hogy feltűnően szaporodtak volna, hanem feltűnően elmaradtak. Hogy egy-egy képviselő a vidéki városokról, egyik-másik a fővárosról beszélt, az még nem hazabeszélés. Csupa komoly, általános szempontok és nem szorosan vicinális kérdések kerültek szóba. A főváros dolgai meg éppen nagyon aktuálisak most, mikor annyi port kavart fel az igazán nagyvárosi arányokban kibontakozó impozáns deficitje.

Ma Polónyi Géza hozta a parlament elé a főváros bajait. Polónyi Géza ugyanis kétféle alakban szerepel a nyilvánosság előtt: a parlamentben mint tüzes ellenzők, a fővárosi főképarlamentjében pedig mint a hatalmon levő párt erős vezérémbere. Hogy az országot kormányozzák, az sohasem tetszik Polónyi Gézának, ellenben a fővárost gyakran kormányozzák az ő tetszése szerint. Ez a kétféle szereplés teljességgel nem ellentétes, sőt nagyon szépen megfér egymással, amint az ma kiderült. Ma például azzal igyekezett igazolni a főváros gazdálkodását, hogy azok a kiadások okozzák a deficitet, amelyeket a főváros az állam helyeti teljesít. És nekitámadt a kormánynak, hogy a főváros irányában nincsen jóakarattal, sőt be is rántja hébe-korba. Így a lánchid megválasztásánál a pénzügyminiszter jó üzenetét csinálta a főváros kárára. Nagy apparátussal bizonyította, hogy a fővárosi költségek értékesítésének a kormány politikája az oka.

A miniszterelnök nyomban megfelelt erre a különös védőbeszédre, amelynek vádbeszéd formája volt. Már ezzel is megmutatta Széll Kálmán, hogy mennyire nem nézi közömbösen a főváros ügyét-baját; egy napig sem engedte a kormánynak száradni ezt az alaptalan vádat. És

nem alaptalanul hivatkozott arra, hogy már tettekkel is megmutatta a főváros iránt való őszinte, meleg szeretetét. Hiszen ugyyszólván kormányra lépésének első napján bebizonyította ezt azzal, hogy elejtette elődjének azt a szerencsétlen tervét, amely az új miniszterelnöki palota építésével tönkretette volna a Szent-György-teret. Ezt Széll Kálmán nem mondta ugyan, de eszébe juthatott mindenkinek, mikor ma valóságos lelkesedéssel szólt a főváros felvirágzásának fontosságáról és az ügyeknek a minucziáig menő részletes ismeretével döntötte meg Polónyinak minden állítását.

Kiderült ebből a beszédváltásból, hogy a főváros gazdálkodása dolgában Polónyi álláspontja a kényelmesebb, Széll Kálmáné a hasznosabb. Polónyi mindent a kormánynak tolta, a miniszterelnök ellenben mindent magára vett, ami megilleti és gondosan, szeretettel készíti elő a bajok gyökeres orvoslását.

Szót ejtett Polónyi beszédének első részében a parlamenti reformról is, ami újra alkalmat adott a miniszterelnöknek, hogy jelezze álláspontját, amely az egyedül helyes: a reform szükségessége, de nem oly sürgős, hogy szabad volna elhamarkodni. Kitért azután a közigazgatás felől elhangzott egyes kritikákra és általában, nagy helyeslés közben jelezte azokat a főbb javításokat, amelyeket meg fog hozni a közigazgatás egyszerűsítéséről munkában levő törvényjavaslat.

Széll Kálmán nagyszerű beszédje után még csak Polónyi tett egy rövid megjegyzést, s azután megszavazta a Ház a belügyi tárca első tételét. Holnap kezdődik a részletes vita. Remélhetőleg nem fogja a hazabeszélések kezdetét jelenteni. Nem szeretnők, ha a napot *nyugta előtt* dicsértük volna.

Az ülés első felében Szalay Károly beszélt sok mindenfelől, kevés hallgatónak. Az a kevés ember ott benn mind unatkozott. Az a sok ember pedig, aki künn a folyosón tanyázott, mind báró Fejérváry Gézáról beszélt féltő szeretettel. Ki is hallgatta volna Szalay Károlyt, amikor negyed-óránként újabb, ellenmondó hírek érkeztek a nagybeteg katonaminiszterrel, akit mindenki szeret és mindenki félt.

A képviselőház ülése január 21-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.
A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Cseh Ervin.

Dehogy is fon, egy se lenne abból, amit hajnalról vágtott. Nem a vesszét nézi, hogy melyik suhanósabb, hajlósabb, hanem a rétet, hogy mikor villan már meg rajta a fehér csipkés ingváll.

De soká is villan. Messzünnen ha fel-feltűnik valami ide-oda mozgó fehér folt, meg csak elmosódik a rét szürkés kődében, vagy másfelé fordul.

Délre áll már a nap, lankadtan hajolnak le a virágok kelyhei. Szerelmes esőkjával kiszitta harmat-lelküket a tüzes nap.

Hej, a Bukor Gyuri lelkét is szívja, epeszi valami, — hogy az a Terka még most sines itt. Hajló délre mondta, akkorra ígérte, talán el se jön.

Nézi, nézi a rétet, a szálló pillangókat s úgy elgondolkozik azok szeretkező dolgán, hogy észre se veszi, mikor megcsördül a bokor, szétválnak a hajlós ág s ott áll előtte szakali Terka. Kipirult az arca, ragyogó a szeme, hát a szava, mikor mentegeti magát, bizony madarak éneke az.

— Jaj, de soká is gyöttél; harmat-szakadás-tól váriak, mondja Bukor Gyuri, bizony nem hittem, hogy látalak, no csak hogy itt vagy mégis, arra az egy szóra.

Csak arra az egy szóra! Zugnak-bugnak a lombok, csobog a víz, felharsan a madarak éneke. No bizony ki tudná, mi volt az az egy szó...

Valósággal délután történt, hogy a tót hegyekből leszáradt a tenger nagy víz. Tótország-ból jött, hát sutyomba is. Neki kapott a mulyadi gólya-hidnak, egy guruló tökével egy megcsapta, hogy menten derékon szakadt.

Csókáné újságolta Csátáron nagy kiabálva: — Ember ugyan nem gyöhet most által, ha csak szárnya nem támad nékie.

Alvógból felvágja a szót, mert nem kis dolog az ez.

A belügyi tárca költségvetése.

Szalay Károly: Ez a parlament már születésénél fogva nem arra való, hogy kötelességeit teljesítse. Szólok elölgadja ugyan a miniszterelnök érvelését, hogy a parlamenti reformra vonatkozó törvényeket a jelen országgyűlés alatt meghozni nem lehet. De megvitattai és előkészíteni lehetne azokat még e ciklus folyamán is. Pedig Holló, Rakovszky és Mezei beszédeiből kitűnik, hogy a képviselőház tagjainak többsége chajtana a reformokat.

Ezután a közigazgatás bajainak ismertetésére tér át. Hibáztatja, hogy sok esetben visszavonja a belügyminisztérium a rendeleteit, mint ez az irra-itták rituális vallási szokásaira vonatkozólag történt. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Polónyi Géza: A fővárosi ügyekkel óhajtt foglalkozni. De a parlamenti reformra nézve megjegyzi, hogy azt aktuálisnak tartja. Meg van győződve, hogy Bánffy Dezso báró most — midőn már nem miniszterelnök — utódjára nézve aktuálisnak tartja a reformokat. A jelen viszonyok mellett nincs a világnak az az ellenzője, hogy többségre juthasson. Ezt matematikái ki lehet mutatni. Így természetesen találja, hogy a miniszterelnök szerint a parlamenti reform nem aktuális. Azt hiszi, hogy a parlamenti feltételeknek az felel meg leginkább, ha a választókerületek kisebbségei is képviselve lennének az országgyűlésen. Ez ugy volna elérhető, ha egy kerület több képviselőt választana. De a mai állapotokat enntartani nem lehet.

A magyar állam megvédelmezése szempontjából sürgős a parlamenti reform. (Helyeslés a szélsőbalon.) Az általános választó jognak csak mérsékelt formában híve. Mert óhajta, hogy a beszélés munkás politikai jogokat kapjon, de nem szeretné, hogy azok, akik nyílt ellenségei a társadalomnak, befolyáshoz jussanak. A tömeg visszaélései mindig merészebbek voltak, mint a hatalomé, bár az utóbbiak is elég nagyok voltak. Ezért ha elfogadja is az általános választói jogot, büntető intézkedéseket szeretne az államtel-forgató elemek ellen. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ezután a városi ügyek tárgyalásával foglalkozik. Budapest deficitjét azok a költségek teszik, melyeket a főváros az állam helyeti fizet. Az iskolákra is csak mástól milliót költ a főváros. E költségektől szeretne is szabadulni, de nem tud. Így van a kormány a megválasztásnál is. A pénzügyminiszter üzletet csinált s a költségeket a főváros nyakába varrta. A lánchid megválasztásánál lemondatták a fővárost 24000 forint jövedelemből, annak fejében, hogy negyven év múlva 400.000 forintot kap. Ez uszorazület. A katonaság lakbéré szempontjából Budapest és Bécs között 24 százalékos különbség van, holott Bécsben sem drágábbak a lakások, mint fővárosunkban. A kereskedelmi miniszter hirdeti a decentralizációt. Hát van mit decentralizálni? (Derűtlenség.) Es olyan tarrákát csinál, például Fumára nézve, hogy Prágából kevesebbe kerül a szállítás, mint Budapestre. A kormánynak joglalkozni kell azzal, hogy a főváros vállait oly terhektől megkímélje, melyek a fővárost nem illeik. Nem fogadja el a költségvetést. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök a vitát bezárja.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Nekem úgy látszik, fatomom, — és meg van írva, hogy senki fatumát nem kerülheti el, a képviselőház sem, mert ezen vita alatt most már harmadszor történik, hogy mindig az ülésnek legvégén kerül rám a szólás sora. Nem magam rendezem így, nem keresem, mert nem is kényelmes azzal a sietséggel beszélni, amelyvel napról-napra kénytelen vagyok

A szakali Terka ura is meghallja, mondja is nagy busan:

— A feleségem pedig általment, estvére vár-nám vissza.

— Ott is maradt, tenger az Ipoly, hid meg csak vó, akar ne is várjad, avagy kompot vigyél neki, biztatgatja Csóka Kata. Ugy a!

De alig hogy ezt mondja, alig kerül-fordul egy szomszédtól a másikig, csak éppen hogy egyiknek-másnak eljusságolja, hogy szakali kétfelé a mulyadi gólyahid, amikor látja, hogy jön szakali Terka. Kérdi is mindjárt:

— Hogy gyöttél el lelkem, a szoknyád se vizes, szárnyad támadt talán?

— Dehogy is támadt, — hát a mulyadi gólya-hidon, néném, feleli hirtelen szakali Terka s még mosolyog is hozzá.

— Hogy a gólya-hidon? — — ahám, értem lelkem, értem! — — a Bukor Gyuri kompján (hogy mindent kitalál ez a vén boszorkány), — de már ezt csak úgy magában dörögve mondja és gondolkozva megy tovább, sietve a vén impoz-tor, Csóka Kata.

... Még tiszta se lesz az Ipoly vize, máris híre szalad, hogy Bukor Gyuri kompot tart az Ipolyon, szakali Terka is azon jött át. Honnan száll a hír, ki tud a szakali Terka dolgában, nem tudni, csak száll.

— Nem kell már hid, van má' komp az Ipolyon, beszélk csufolódva Csátáron, kompon járjon minden asszony! A szél tovább vitte Szakal-ba, le a völgyön Ludányba, onnan is tovább. A porban szaladogó gyerekek, még a verobek is esir-peltek: van már komp az Ipolyon! Én is akkor velük kiabáltam: van már komp az Ipolyon! ... Akkor nem értem, most már értem, miért száll-lott hamarosan olyan nagy híre az ipolyi komp-nak. Szegény szakali Terka! ...

parlamentarizmusnak ez az ugyszólván benső kvintesszenciája, fogja minden parlament tagjait áthatni, akkor nem kell odáig menni, ameddig a t. képviselő ur a minoritások teóriával menni akart. (Helyeslés a jobb- és szélső baloldalon.) Most, hogy igazán betarttam szavam, bocsánatot kérek, de a t. képviselő urtól elbocsúzom és csak egy pár észrevételt teszek azokra, amiket Baria Odön t. képviselő ur a multkor mondott, amidőn szemembe vetette, hogy nem volt egészen megokolva a miniszterelnök azon állítása, hogy a belügyi budget-vitának eddig nem volt teste, sőt inkább az ocularis demonstrálatja, hogy teste van. O előállott akkor egy pár kérdéssel. Nos, hát azok a testek, — talán inkább mondhatnám és ez semmiképp sem akar sértés lenni, testecskék — amelyek ő felhozott, bizony valami igen nagy belső anyagot nekem nem szolgáltatott, de egy pár dolgot mégis emített a t. képviselő ur, amelyekre igen röviden csak a következőkben fogom reflexióimat megtenni. (Halljuk! Halljuk!)

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy én egyszer igaztém egy ügyosztályt a vizsgálatok teljesítésére és azt nem állítottam fel és azért a dolgok lassan mennek. Hát engedelmet kérek, t. képviselő ur, az az ügyosztály, habár formailag nincsen is föllállítva úgy, ahogy akartam volna, mely új dotációt vont volna maga után a budgetben és, de a minisztérium belsejében habár formailag nem is, de tényleg existál és gondolom, hogy csak az én takarékos elbánásomnak és eljárásomnak a bizonyítéka, hogy erre nem akartam külön költséget, hanem képes vagyok megcsinálni ezen munkálatokat minden fennakadás és késlekedés nélkül saját minisztériumom eddigi létszámával. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy ez egységes munka nem is lehet, nem is lehet az a közigazgatási reform-munka egységes azért, mert nem osztja a miniszter nézetét, aki azt mondja, hogy nem lehet azt egyszerre megcsinálni, azt részenként kell megcsinálni. Teljesen félreértett engem a t. képviselő ur én éppen azt mondtam és nagyon sokszor kifejtettem, hogy részenként kell, de azért egységesen kell azt vezetni. Egyszerre nem akartam az egészet, arról szó sincsen, de ha nem akarom egyszerre és ha nem akarja a képviselő ur sem, azért egységesen kell azt szervezni akarni, mert különben, bocsánatot kérek, az egész munka nem felel meg annak, aminek megfelelnie kell és nem lesz azon a magaslaton, amelyen állnia kell, hogy ennek az országnak adminisztrációját reformálja és előbbre vigye. Leginkább mutatta ezt a képviselő urnak az egyik kifogása, amikor azt mondja, hogy miért nincsen itt az a sokat ígért szolgálati pragmatika. Bocsánatot kérek, addig csak nem állhatunk azzal elő, míg tisztába nem jó a kérdés: milyenek lesznek a jövődön adminisztrációknak organumai, kinevezett hivatalnokok lesznek-e, választottak lesznek-e, vagy hogy egyáltalában miként lesznek szervezve. Addig csak nem állhatunk elő a szolgálati pragmatikával, vagy pedig előálljunk egy olyanval, amely három-négy esztendő múlva megszűnik? A t. képviselő ur a kinevezés kérdését vitatja, mint olyant, amelyre nézve azt mondja, hogy erre csakugyan ráillik, amit a miniszterelnök ur mondott, hogy ez a sötéte ugrás, nem pedig az általános szavazati jog. Engedelmet kérek én ezt nem tartom sötéte ugrásnak. Ugyanazokat az argumentumokat, amelyeket ma hallottam, habár csak per tangens hallottam, egy-két képviselő részéről a kinevezés ellen fölhozni a közigazgatási apparátusnál. Ugyanazokat hallottam 1871—1872-ben a brórságá vonatkozólag mondani és ma ugyanazok a képviselők hirdetik nekem azt, hogy a bírói szervezettel és az igazságügygel meg vannak elégedve.

Hát nem volt az sötéte ugrás akkor és remélem, hogy nem sötéte ugrás ez most sem. De beszéljünk a kinevezési rendszerről majd akkor, midőn ez a reform itt lesz a Ház előtt. Majd beszélni fogunk róla és nekem az a meggyőződés, hogy kinevezés nélkül vagy államostás nélkül jobb, ha hozzá sem nyulunk ahhoz a mostani közigazgatási szervezethez. (Helyeslés a jobboldalon.) Mert e nélkül sem stabilitást, — mert a tisztviselőknak nem tudunk biztosított jövőt adni, — nem ocsó, jó, gyors, tisztességes és becsülettel közigazgatást és olyant, amelyben a magyar államnak nemcsak közigazgatási érdekei, de a magyar államnak politikája és a magyar államnak nemzeti érdeke meg legyen védve, csinálni nem lehet. (Helyeslés a jobboldalon.) De többet most erről a kérdésről nem szölok.

A t. képviselő ur kifogásolja, hogy a brassói főispán installációjánál egy brassómegyei bizottsági tag (Halljuk! Halljuk!) németül tartott üdvözlő beszédet és kifogásolta a dolgot és ebből aztán arra a következtetésre jut, hogy ime a nemzetiségek most már másképp beszélnek mint előbb. En már sokszor vitattam ezt a kérdést és ottani padokon ülő egyik képviselővel szemben és bizonyítottam, hogy nem engedek a magyar állameszme és a magyar nemzetiségi politika, nézetem szerinti okos és helyes feljogosításban semmit senkinek. Hogy mi az én politikám, azt kifejtettem többször, ebbe most nem megyek bele. Csak arra a tényre szoritkozom, hogy ami most történt Brassómegyében, az eddig is megtörtént valahány főispán installációjánál, sőt még kevesebb történt. (Halljuk! Halljuk!) A brassói főispán magyarul tartotta beszédét és Brassómegyei adminisztratív és hivatalos személyzetéből senki sem szólt hozzá nem magyarul; egy bizottsági tag üdvözölte őt németül; azt a jogát pedig annak a bizottsági tagnak elvenni nem lehet, mert a törvény garantozza. Sőt eddig az történt, hogy szólt néhány rövid német szót — ismét a magyar válaszon kívül — a főispán is, most az sem történt, mert a törvényhatósági teremben a főispán nem magyar szót, a magyar állam hivatalos nyelvén, az állam nyelven kívül más nyelven nem beszél. (Helyeslés.) Így áll a tényállás és e szerint méltóztassék gróf Lázár István korrektségét, hazaságát és magyarságát megítélni. (Általános helyeslés.)

A t. képviselő ur rám akarja citálni Deák Ferencet annak ellenében, hogy én szerinte retrográd irányban haladok, amikor az általános szavazati jog ellen vagyok. (Halljuk! Halljuk!) A t. képviselő ur nem volt szerencés citátumával, mert amit ő fölolvastott, abban egy betű sines az általános szavazati jogról, abban egyszerűen válasz van Deák Ferenc részéről, amelyet egyik kerületi ülésben adott azoknak, akik a negyed telek helyett a feltételeket akarták; válasz volt a főrendiház kivánsága ellen, amennyiben a főrendiház tagjai nem akarták a feltételekből engedni. Akkor argumentált a negyed telek mellett, mint szélesebb, nagyobb bázis mellett, mint a jogegyenlőségnek jobban megfelelő alap mellett, de nem argumentált az általános szavazati jog mellett. En, aki azt mondom, hogy a jog kiterjesztése alapján állok, én, aki azt mondom, hogy a negyedrészt meghaladó nagyobb számmal növelte ez a regime és növelték azok az elvek, amelyek itt hirdettek, a választók számát a mult évben. — mert majdnem egy millióval növekedett ez a szám — én, aki azt mondom, hogy az arány és census egyenlőségének kérdését a jog kiterjesztése alapján kell megoldani annak idején, vajjon én más állásponton vagyok?

Egyenesen ugyanazon az állásponton vagyok, attól nem térek el, ha a t. képviselő ur proposícióját, amelyet oly nagy és elokvens módon, mint panaceaírt hirdetnek mondom, ha az általános szavazati jogot nem is fogadom el semmi körülmények között, mert nem tartanám helyesnek az adott viszonyok közt.

Epp oly kevéssé volt szerencés a t. képviselő ur ebben, amint nem volt szerencés a magam beszédének citálásával sem, mert a t. képviselő urnak rám méltóztatott fogni, hogy azt mondtam az általános szavazati jogról és azokra nézve, akik követelik, hogy könnyelműen járnak el. Bocsánatot kérek, nem mondtam. Azt mondtam, — semmivel sem többet és semmivel sem kevesebbet, — hogy odáig menni nem akarok; mert azt tartom erről, hogy az mégis oly kísérlet lenne, melyet az ország nagy politikai, állami és szociális, kulturális tekinteteinek latbavetésével az országra nézve veszedelmesnek tartok, vagyis olyannak, mit nem proponálom, de könnyelműség az azok részéről, akik kívánják, nem szölok egy szót sem.

Még egyetlen utolsó szót mondom, és ezt Polónyi képviselő ur beszédének egyik passzusa juttatta eszembe; de Szalay Károly t. képviselő ur beszéde is, ki szemembe vetette, hogy én az egyszerűsítés dolgában is helytelenül jártam el. Polónyi képviselő ur átülte nekem a cheque- és clearing-rendszert és Szalay Károly képviselő ur azt mondja, hogy helytelenül jártam el, mert a helyett, hogy kérdeztem volna a törvényhatóságokat, csak azokat kérdeztem, akik egyszerűsítéshez nem értenek és rossz tanácsokkal szolgáltak. Ezekkel a megkérdészekkel iuresan vagyok. Egyszer egy lapban azt olvastam, nemrég történt, hogy a belügyminiszter távol áll azon tudattól: hogyan kell reformálni Magyarországot közigazgatását, mert most kezd kérdezősködni.

Pedig a tényállás nem az, mert én egyszerűen majd elmondom, miképp. Megállapítottam az elveket, melyek alapján el akarok járni és valami 30—40 pontban megjelöltem azon módozatokat, melyek alapján egyszerűsíteni akarom az adminisztrációt, aztán azt mondtam, hogy mitán azt akarom, hogy minden eszme, mely életréval ezen a téren és a gyakorlati szakfértak tapasztalatai alapján keletkezett, el ne vesszen, alkalmat adok nekik arra, hogy nyilatkozzanak. Fölshoztattam az összes törvényhatóságokat, hogy szakfértakkal, közigazgatási organumokkal és tapasztalt emberekkel tartandó értekezések után velem közöljék, hogy az általam kijelölt elveken, nézeteken és reformokon túl mi volna még a teendő és azokban, amiket velük közlök, eltaláltam-e a gyakorlati élet igényeit? Már most mondja nekem valaki, hogy ez nem helyes. Ha a miniszter nem kérdez senkit, akkor azt mondják, hogy a bíróban csinálja a törvényt, az élettől elválasztja. Ha kérdezek valamit, akkor azt mondják, hogy még csak ezután akarja megtanulni, mert ime még csak fogalommal sem bír róla. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Szalay képviselő ur meg azt mondja, hogy nem helyesen jártam el, mert nem azokat kérdeztem meg akik értenek a dologhoz. Hát ki ért hozzá, ha azok nem, akik vele foglalkoznak, a főispántól az utolsó körjegyzőig? Hogy Szalay képviselő ur lássa és hogy Polónyi képviselő ur ezen közbevetett ohaját is olyannak jelentsem ki, melyre régen gondoltam és amely teljesíteni is fog, röviden enumezálom, hogy ma, midőn nem is tudom, hogy a jelentések mit tartalmaznak, mert azok az esztályok melyében vannak és a könyhábon feldolgozásra várnak, röviden közlöm a képviselő urakkal azt, amit a pénzügyi bizottságban is közöltem, hogy néz ki az a törvény, amelyet én erre vonatkozólag igen rövid idő alatt ide tozok természetén. Ebben a következők lesznek főlvéve: a kihágási, rendőri, valamint némely, az utasításban fölserolando közigazgatási ügyekre vonatkozó hatáskörnek decentralizációja mellett, amennyre lehet, az egységes eljárásnak, a hatáskörnek, fórumoknak megállapítása: a jogorvoslati határidőnek egységesítése, — mert a hány-ele ügy van, annyitől most a jogorvoslati határidő (Helyeslés.) — a közbesítési ügynek lehetőleg a posta felhasználásával való szabályozása, a kihágási pénzübüntetéseket egységes kezelésre való felhatalmazás, (Helyeslés.) a közpénzeknek postai uton cheque- és clearing utján való kezelése; járási számvévo-állomások szervezésének felhatalmazása, hogy decentralizáltan, gyorsan és behatárolt lehesen a közigazgatási számadatokat revidálni: egységes vármegyei, állami, községi ügykezelés és pénzkezelés rendszerezése. Méltóztatnak látni, hogy az elveket tisztában vagyok. Már most, hogy miképpen hangozzanak azok a rendelkezések és miképpen alkalmazhatnának azok az elvek, lesz-e más is, amit fölveszek, erre vonatkozólag tartot-

tam szükségesnek ezen kérdéseket és hogy a nyilvánosság előtt megvitattassanak. És én igen lekötelezettnek érzem volna magamat, ha a t. képviselő urak részéről ezen kérdés bármelyike, mely nem volt titok, vita tárgyává tettelet volna. De mivel azok, akik azt mondják, hogy nem járök el a helyes uton, ha kérdezősködöm, tanácsokat nem tudtak adni, azért csak a magam egyszerű esze mellett kollet megmaradnom és e szerint fogok is eljárni. (Élénk helyeslés jobboldal.) Ajánlom a költségvetést elfogadásra. (Élénk helyeslés és élénzes jobboldal.)

Polónyi Géza: Nem akarta a miniszterelnök jóakaratait a városok iránt kétségbe vonni, de az állapotokat jellemzően kötelessége volt. Az esetek, melyeket felhozott, nem a jelen, hanem a mult kormányok egyike alatt történt. Még egyszer a miniszterelnök fölindulata ajánlja a fővárost.

A Ház a belügyi költségvetést elfogadja, a határozati javaslatokat pedig elveti.

Elnök az ülést bezárja.

BELFÖLD.

Szell Kálmán és Carp. Egyik estilap azt írja, hogy Carp román miniszterelnök ma Budapestre érkezett s itt Szell Kálmánnal konferált. Konstatáljuk, hogy Szell Kálmán Carp urnak színet sem látta.

Az országgyűlés megsértése. A képviselőház igazságügyi bizottsága Szilágyi Dezső elnöklésével ma ülést tartott, amelyen az igazságügyi minisztérium részéről Plósz miniszter és Vörösmarty államtitkár volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a szegedi királyi főügyészségnek az iránt való felterjesztését, hogy a *Közvélemény* című ottani lapnak az országgyűlést sértő cikke miatt a büntető eljárás megindítására a büntető törvénykönyv 269. §-a értelmében felhatalmazás adassék. Kola János előadó ismertetőpén a nevezett lapnak a szegedi főügyészség által inkriminált cikkét, abban a nyilvános rágalmazás esetének fennforgását látja s az eddigi gyakorlat alapján is a felhatalmazás megadását hozza javaslatba. Györy Elek és Visontai a felhatalmazás megadása ellen, Sámuel Lázár és Matska Péter a felhatalmazás megadása mellett szólaltak fel. A bizottság többsége a felhatalmazás megadásának javaslatba hozását határozta el. Ezzel az ülés véget ért.

Tisza István a kerületében. Nagyváradról táviratozzák, hogy gróf Tisza István vasárnap választói körébe, Komádiba érkezett s nagy ünneppéggel és lelkesedéssel fogadták. Ötös Gyula főszolgabíró üdvözlésére gróf Tisza István kijelentette, hogy nem azért jött a kerületbe, hogy a politikai helyzetről nyilatkozzék. Legutóbbi beszédei óta semmi sem történt, ami ezt szükségessé tenné. A képviselőt bandérium kísérte a községbe, ahol tiszteletre társaslakoma volt. Csak István református lelkes pohárköszöntőjére Tisza István azt válaszolta, hogy küzdelmeihez az erőt mindig a nép szeretetéből meríti. Nem baj, ugymond, ha nem is egy pártion küzdünk, csak a közös célt, a haza javának szolgálatában legyünk egyek. Főként azoktól övakodjunk, akik visszavonást szítnak a nép között. Ne oszolkunk felekezeti pártokra, hanem csak politikai pártokra. Aggodalommal csak a magyarság számbeli csekélyége tölti el, de reményét a magyar nép öserejébe, régi erényei ápolásába veti. Tanuljunk a külföldtől, de ne vetközzük le magyarságunkat. A lelkesen fogadott pohárköszöntő után Kiss Sándor református lelkes, a függetlenségi párt híve, kiemelte a kormány jó magyarságát és sikert kívánt a szabadelvűpárt munkájának.

A pénzügyi tárca zároszámadása. A képviselőház zároszámadási bizottsága Fest Lajos elnökletével ma ülést tartott, amelyen a pénzügyminisztérium részéről Lukács miniszter, Gränzenstein és Toepele államtitkárok, az állami számvévoszék részéről Rakovszky elnök és Dárday alelnök volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vetén a pénzügyi tárca 1899. évi zároszámadásait, amelyeket Benke Gyula előadó ismertetőpén, a zároszámadások által feltüntetett tulkiadásokat megokoltaknak találta s a tárca 1899. évi kezelésére nézve a felmentés megadásának javaslatba hozását határozta el. Ezzel a bizottság teljesen befejezvé az 1899. évi állami zároszámadások részletes tárgyalását, a Ház elé a zároszámadások tárgyában terjesztendő általános jelentés megállapítását esőtörtökön tartandó legközelebbi ülésének napirendjére tűzte ki.

Az országgyűlési szabadelvű párt bário Podmaniczky Frigyes elnöklésével ma este érkezetlet tartott, amelyen kijelölte a képviselőháznak üresedésben levő jegyzői állására gróf Teteki Sándort s a Ház zároszámadási bizottságában megváradott két tagsági helyre Nagy Sándort és Vancsok Gyulát. — Tárgyalás alá vette ezután az értekezés minden vita és felszólalás nélkül elfogadta a földmívelési tárca költségvetésének előirányzatát. (Előadó Papp Géza.) Ezzel az értekezlet bevégződött.

KÜLFÖLD.

Viktória királynő halódása.

Budapest, január 21.

Semmi biztatás, semmi reménykedés nem hitegetheti többé az angol nemzetet: Viktória királynő napjai beteltek és emberi segedelem föl nem szíthatja többé az életnek azt a hunyó szikráját, mely az elagott, erejehagyott testben még lappang. A múlt éjjel az orvosok jelentékényen erőpadást észleltek s a beteg királynő ágyánál megjelent már a pap is, hogy a halódót a vallás végső vigasztalásában részesítse. A mai nap folyamánról kedvezőbbek ugyan az orvosi jelentések, de annak a reményéről, hogy Viktória királynőt újra ott lássák családi körében, — fiatal, zajongó csemeték közt a fehérhajú, csendesen mosolygó nagyszonyt, — vagy hogy újra teljesítse uralkodói teendőit, az állami akták aláírását, miként ezt tizennyolc éves kora óta soha el nem mulasztotta, — mindenki lemondott. A szívós élet még elmaradozhat egy kis ideig abban a porhüvelyben, amelyet nyolcvanhárom hosszú év alatt megszokhat és amelyből bizonyára nehezebbre esik kiszakadnia; de Viktória királynő inkább csak a múlté már, mint a jelené.

Magának betegségének bekövetkezéséről és eddigi lefolyásáról voltaképp igen keveset tudnak. Egy londoni tudósítás szerint az udvari körökben már régóta észlelték a királynő gyöngéledését. A délafrikai események, a családban beállott haláleset, Frigyes császárné megbetegedése károsan hatottak egészségére. Midőn néhány hét előtt Windsorból Osborneba utazott, már észre lehetett venni erejének hanyatlását, de valami határozott bajnak a tünetét nem lehetett megállapítani; és ezért betegségéről nem is adtak ki jelentést. Néhány nappal ezelőtt a királynő meghűlt s reumatikus fájdalmak mutatkoztak és bár a fájdalmak elmúltak, a királynő egyre gyengébbnek érezte magát, álma nyugtalan volt, nem igen tudott enni, de mindenki azt hitte, hogy ismét felgyógyul s már vasárnap Cimiezbe fog utazhatni. Azonban péntek óta állapota hirtelen rosszra fordult s csakhamar az az agónikus állapot következett be, amelyben a legrosszabbtól kellett tartani.

A mai tudósítások a következők:

London, január 21.

A királynő állapota rosszra fordult. Éjjel felé rohamosan gyengült és az orvosok már komoly jelleget is konstataáltak, különösen azt, hogy a beteg ereje rohamosan fogy, mely lehetetlenné teszi a táplálkozást. A willinghami lelkész a beteg ágyához hívták, hogy a királynőt lelki vigasztalásban részesítse.

Éjfékor a következő orvosi jelentést adták ki: A királynő állapota az est folyamán rosszabbodott. Gyöngesége növekedőben van. A táplálkozás meg van nehezítve.

Reggeli 2 óra 20 percek a *Press Association* külön tudósítója Cowesből a következőket jelenti: Eppen Osbornehouseból jövök. A királynő *kimulását minden pillanatban várják*. Öntudatlan állapotban fekszik és attól tartanak, hogy magas korára való tekintettel, nem lesz megmenthető. A legrosszabb talán kevés óra múltán, talán a legközelebbi napokban fog bekövetkezni.

Cowes, január 21.

Reggel 3 óraker.

A királyi család egybegyült a királynő hálószobájában. A katasztrófát minden pillanatban várják.

Berlin, január 21.

Az elmúlt éjjel a királynőnek két fulladási rohama volt, melyre hosszabb önküvetési állapot következett. A gyengülés nagy mértékben halad. A beteg mély álomba merült, melyből valószínűleg többé nem fog fölébredni.

Koppenhága, január 21.

Az udvarhoz érkezett hírek szerint a királynő állapotáról azt jelentik, hogy a válság órára halad.

London, január 21.

Senki sem tudja határozottan, hogy a legutóbbi napokon és éjszakákon mi történt Osborne-

ban. Némelyek azt mondják, hogy a királynő szombat óta eszméletlenül fekszik. Mások szerint eszméletlen van s tudja, hogy napjai meg vannak számlálva. Az egyik orvos azt mondta a *Daily News* munkatársának, hogy a királynő fölösleges védelgyógyulés okozza; az éjjeli álmatlanság és a nappali fátalma azt bizonyítja, hogy legföljebb egy-két napig élhet még. A közönségben az a hír van elterjedve, hogy a királynő betegsége gyomorrák, amely most akuttá lett,

Az oszorni kastély kertjének rácsa körül egész nap roppant néptömeg gyülekezett, éjjel pedig kerékpáros újságírók vigyáztak, hogy a királynő halálának hírért azonnal elvihessék a cowesi táviróhivataltba. Valami félreértés következtében a londoni rendőrfőnök telefonon arról értesítette az összes rendőri hivatalokat, hogy Viktória királynő meghalt s hogy Albert Edward király megkezdte uralkodását. A rendőrfőnök alig negyedóra múlva visszavonta ezt a híret.

Igen kedvező benyomást tett Vilmos császárnak az az elhatározása, hogy ünneplő országát otthagyva, a connaughti herceggel együtt nagyanyja betegágyához siet. A *Times* nagy elismeréssel szól erről. A császár elhatározásában tanujelét látja annak a kegyeletés érzésnek, mely a német jellem fő sajátossága, amikor egy nagy birodalom ügyeit félretelve, az agg királynő betegágyához siet.

London, január 21.

A *Reuter*-ügynökség jelenti: Noha hivatalos hírek nem szerezhetők Osborneból, ahol valamennyi udvari hivatalnok szigorú tartózkodást tanusít, mégis híre jár jó forrásból, hogy a királynőnek már elgyöngült szervezetében beállott hirtelen fordulat *széhhűdésre* vezetendő vissza, amely a királynő *látó-és beszédképességére is kihat*. A beteg táplálása is nagy nehézségekkel járt azóta. Az eszméletlenség beállta előtt a királynő senkit sem látott a walesi hercegen kívül, aki csak körülbelül negyedóráig maradt nála és azután mély fájdalommal és aggodalommal elhagyta a királynő betegágyát. Az egész nemzet mélyen megrendítették az oszbornei hírek, amelyek hírtelenségükkel a legnagyobb megdöbbenést okozták. Tegnap óta egyébről sem beszélnek az emberek, mint a királynő betegségről. Még a legszegényebb és legtávolabbi eső városrészekben is mindenütt a királynő nevét emlegetik a legőszintébb sajnálkozással és legmélyebb részvétellel. A meglehetősen nagy távolság miatt, amely Osbornet Londontól elválasztja, Londonban a rövid hivatalos jelentésekre van utalva a közönség.

Osborne, január 21.

A királynő állapotáról ma délelőtt tizenegy óraker kiadott orvosi jelentés így szól: A királynő erőállapota *éjjel óta kissé javult*. Ő felsége kissé több táplálékot vett magához és üdítő álma volt. Ereje tovább nem gyöngült. A legnagyobb aggodalmat okozó tünet az, hogy az agyban a vérkeringésnek helyi fönakadását észlelték.

Cowes, január 21.

Ma délelőtt tíz óraker Osborneba érkezett dr. Barlow Tamás, hogy a többi orvos támogatassa a királynő kezelésében.

London, január 21.

Reggel nyolc óraker érkezett Vilmos császár a hercegekkel a Viktória-állomásra, tíz óraker a fejedelmi társaság Portsmouthba ért, onnan a kikötőbe hajtattot kocsin az *Alberta* hajóhoz, amely készen állt az indulásra. A katonaság diszbe öltözködött. A *Majestät* hadihajóról egy tengerészdiszcsapat állott fel a kikötőben. Vilmos császár, aki polgári ruhát viselt, nem is fogadta a katonai jelentést, el se léptetett a diszszázad előtt, hanem szóltalanul, leverten lépett a hajó fedelzetére. Utána mentek a hercegek is. Mikor a császár a fedélzetre lépett, a zenekar a *God Save the Queen* játszott. A császár és a hercegek levették kalapjukat s úgy hallgatták a himnuszt. Tíz perc múlva megindult a hajó. A császár a hercegekkel mindig egészen halkán beszélt.

Cowesban, a parton, a császár a hercegekkel koesira ült, elől fullajtárok nyargaltak. Így ért a császár a magaslaton fekvő oszbornei kastélyba.

Pontban egy óra volt, mikor a császár a walesi herceggel együtt belépett a királynő szobájába.

A kastélyban nem tudják, vajjon Viktória királynő megismerte-e unokáját, Vilmos császárt. Délután négy óraker a császár a hercegekkel a parkban sétált.

Lehetséges, hogy Vilmos császár még ma este visszatér Londonba. Portsmouthban külön vonat áll készen.

Páris, január 21.

Egy bankház ma táviratot kapott Londonból azzal a hírrel, hogy a királynő meghalt. Mindenfelé elterjedt ennek következtében ez a hír s nagy izgatottságot keltett.

London, január 21.

A délután öt óraker Osborneban kiadott orvosi jelentés *biztatóbban hangzik*. E szerint a reggel konstataált javulás tovább tart. Ezt a bulletint a két udvari orvos és Sir Thomas Barlow írta alá, akit ma hívtak a királynőhöz. Barlow hirneves specialista az agybántalmak orvoslása terén.

Berlin, január 21.

Hír szerint Vilmos császár nem marad sokáig Londonban, hanem már holnapután visszatér Berlinbe s a királynő halála esetén a temetésen képviseltetni fogja magát.

Bécs, január 21.

Az angol nagykövetségre délután 4 óraker távirat érkezett Osborneból, amelyet ott 12 óra 40 percker adtak fel. A távirat így szól:

Ő felsége a királynő állapota jobbra fordult.

London, január 21.

Lord Salisbury miniszterelnök ma reggel Hatfieldből Londonba érkezett. *Landsdowne* külügyminiszter nemsokára azután meglátogatta a miniszterelnököt.

Bécs, január 21.

Az angol királynő betegsége miatt a január 22-ikére kitűzött udvari bál 6 felsége parancsára elmarad.

Az uralkodóháznak valamennyi tagja, az udvari és állami méltóságok tudakozódtak az angol nagykövetségen Viktória királynő állapotáról. Ugyanott az arisztokráciának, a diplomáciai testületnek és az angol kolóniának számos tagja tudakozódtak.

Róma, január 21.

A szenátus egyértelműleg kifejezte óhaját Viktória királynő felgyógyulása iránt és elhatározta, hogy hivatalosan értesítéseket kér a királynő állapotáról. Viseonti-Venosta külügyminiszter csatlakozott a szenátus kívánságaihoz.

Hága, január 21.

Krüger a hollandi kormány közvetítésével az itteni angol követségnél tudakozódtak a királynő állapota felől és azt a kívánságát fejezte ki, hogy a királynő mihamarabb felgyógyuljon.

Brüsszel, január 21.

A király ma délután a walesi hercegtől táviratot kapott, amelyben a herceg közli, hogy *anyja remélhetőleg fél fog gyógyulni*. Erre a hírre a király elhalasztotta Osborneba utazását.

Bécs, január 21.

Ma délután két lap külön kiadásban jelentette, hogy Viktória királynő meghalt. Az ügyészség azonnal elkoboztatta a külön kiadásokat.

HIREK.

Budapest, január 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Frigyes császárnéről. Kronbergi táviratok szerint Frigyes császár özvegyét a londoni aggasztó hírek mélyen megrendítették és a császárné, aki különben is szenvedő, súlyos beteg lett. Az első hírre *Augusta-Viktória* császárné nyomban el akart utazni *Fridrichshofba*, hogy ápolja anyósát. Azonban vasárnap este távirat jött a kastélyból, hogy az özvegy császárné jobban van, erre *Augusta-Viktória* császárné lett utazási tervéről. *Henrik* herceg feleségével, *Frigyes Károly* hesseni herceg és a *sász-meiningeni* örökös hercegi pár *Fridrichshofban* vannak, hogy az angol királynő halála esetén a katasztrófa hírére kiméletlenül közöljék a beteg özvegy császárnéval.

— Hegedűs Sándor — Lukács Bélának. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter művészi siremléket állíttat Lukács Béla hamvai fölé. A miniszter tegnap már meg is rendelte *Liget* Miklósnál, a széptehetségű fiatal szobrásznál, a siremléket, amely oly szép elégtételt szolgáltat a tragikusan elhunyt államférfinak. Kegyeletes és gyöngéd gondolata volt kereskedelmi miniszterünknek, hogy a siremlék kőfaragó munkálatait a Lukács Béla által alapított zsalatnai és székelyudvarhelyi kőfaragó-iskolákkal kell elkészíttetni.

— A győri püspök halála után. A győri püspök helyettesül a székes-káptalan dr. Mohl Antal kanonok-

plébánost választotta meg. A választás Győrött nagy örömet keltett, mert Mohl a székeskáptalannak egyik legrokonszenvesebb és legbökezübb tagja, akit tudományosságáért a millenniumi esztendőben az egyetem díszdoktorrá választott.

— **A honvédelmi miniszter betegsége.** A tegnapi napival megnyugtatóbb jelentést adtak ki báró Fejérváry Géza hogylétéről a kezelő orvosai. A közönség szimpatikus érdeklődése a miniszter betegsége felé fordul. Herczel tanár szanatóriumában egész nap jártak-keltek politikai és társadalmi életünk előkelőségei, hogy hírt halljanak a betegről.

Az orvosi jelentéseket táviratilag küldték el a király kabinet-irodájába. A király különben ma Bécsben külön kihallgatáson fogadta Sonnenburg berlini tanárt, akit tudvalegőleg ő felsége hívott meg az operációhoz. A király reggel kilenc órakor fogadta a tanárt kezét szorított vele és megkérte, hogy a miniszter betegségeinek és az operációnak minden egyes részletéről bő jelentést tegyen. Részvétellel hallgatta a tanár fejtegetéseit és beszédét gyakran ítélezte ki, megdöbbentve a biztató kijelentésén, hogy a beteg állapota ez idő szerint kielégítő és remélhető, hogy a miniszter szerencsésen tulesik minden bajon. Sonnenburg tanár elmondta, hogy dr. Herczel Manó tanárral és a kezelő orvosokkal olyton érintkezésben van és ma reggel is kedvező jelentést kapott tőlük. A betegnek nincs láza és ez nagyon kedvező jel. A király ismételtén megköszönte Sonnenburg tanár fáradozását, kezét szorított vele s kegyesen becsátotta el. A tanár még Bécsben marad, de visszatér Budapestre, ha netalán komplikáció keletkeznék a beteg állapotában.

Fejérváry Imre báró, a miniszter fia, a következő levelet küldte ma délelőtt Perczel Dezső képviselőházi elnöknek:

Kegyelmes uram! Atyám az éjelt türethetesen töltötte s a tanárok véleménye szerint állapota kielégítő. Ez alkalommal azon sziveségre kérem kiel, kegyelmes uram, kegyeskedjél azoknak a képviselőknél, akik szívesek voltak őt üdvözölni, tudtokra adni atyám őszinte köszönetét. Fogadd, kegyelmes uram, őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Igaz híved

Báró Fejérváry Imre.

A ma küldött orvosi jelentések a következők:

I.

(Reggel 10 óra.) A beteg közérzése kissé javult; megszokással keveset aludt; reggeli hőmérséke 37,9 C°, szívműködése valamivel erősebb; évrése 72, kihagyó; mérsékelt meteorizmusa (puffadás) fennáll; a seb környéke érzékeny; táplálék felvétele elégséges; köhete meg lett változtatva.

Herczel, Müller, Kuntze.

II.

(Este 6 óra.) A közérzés kielégítő. Elég nyugodt. Hőmérsék 37,2 C°. Szívműködés valamivel erősebb, olyan mint reggel. Évrés 72; kihagyó. A meteorizmusa kissé engedett. Táplálékfelvétel elégséges.

Herczel, Müller, Kuntze.

Báró Fejérváry Géza ma rendkívül szives hangú levelet kapott Károly István főhercegtől. Ő felsége „kedves barátjának” szólította a beteg minisztert, arról értesít, hogy Sonnenburg tanár neki is megmentette az életét, amikor régebben ugyanabban a bajban szenvedett. A főherceg biztatja báró Fejérváryt, hogy bizzik Sonnenburgban, s azt a reményét fejezi ki, hogy a miniszter hovatovább vissza fogja kapni egészségét.

— **Mihálkovich Géza szobra.** Mihálkovich Gézának, a nagy anatómusnak emlékét szoborral örökíti meg az orvosi egyetem tanári kara s ifjusága. Ebből a célból az orvoskari ifjuság kezdeményezésére és Bókay Árpád dékán lelkes pártfogása mellett gyűjtést rendeztek s megbízták Ligeti Miklós szobrász művészt a szobor elkészítésével. Az érc-mellszobor, amely az új bonctani intézet homlokzata előtt a kertben lesz felállítva, teljes rektori díszben ábrázolja Mihálkovich Gézát. Tegnep a tanári kar képviseletében Bókay Árpád dékán s Thanóffer Lajos, az anatómiai intézet igazgatója és az ifjuság képviselői megjelentek Ligeti Miklós műtermében és megtekintették a művészi alkotást. Mihálkovich Géza emlékét különben a főváros is megörökítette. Löbmayr Géza indítványára ugyanis az orvoskari növendékek segélyegylete átiratot intézett a közmunkatanácshoz azzal a kérrrel, hogy a főváros egy utcáját vagy terét nevezze el Mihálkovich nevével. A tanács helyt adott az ifjuság kérelmének és a Ferencváros egyik terét Mihálkovich nevére keresztelte.

— **Banket Bródy Sándor tiszteletére.** A Hefőherke nagy sikere alkalmából Bródy Sándor barátai

szerdán este kilencedfél órakor bankettet rendeznek a kitűnő szerző tiszteletére.

— **Tolsztoj és a halál.** A betegségeiből fölépült ember, aki közel járt a halál kapuihoz, sok érdekeset mondhat erről a keserves útról, ha olyan komoly utas, mint Tolsztoj Leo. A nagy betegségeiből fölépült bölcslet a napokban meglátogatta egyik barátja s Tolsztoj érdekesen beszélt azokról a gondolatokról, melyek betegsége alatt foglalkoztatták.

— Most jól érzem magamat, — mondta — de őszintén szólva, sajnálom, hogy már nem vagyok beteg. Mert én örültem a betegségeimnek. A betegség olyan dolog, amely egy régi állapot elmulását s egy új állapot előkészülését jelenti. Valami új vár az emberre a betegségen túl s ez az átalakulás mindig érdekes munka.

— Hát ha a halál van a betegségen túl? — vetette közbe a jóbarát.

Tolsztoj mosolygott s így magyarázta tovább a dolgot.

— A halál? Hát a halál sem más, mint epizódja az életnek. A megérett élet, az a halál. Aki így fogja föl a halál kérdését, az nem szörnyet, nem rettenetességet, hanem természetes fejlődést lát abban, hogy meg kell halniuk. En vártam a halált, vártam a szabadságot, vártam az utolsó örömköltést, amely lelkemből felszakad. Így kell várnai a halált, az új, a más formában való folytatását az életnek. Le is fogom írni fölfogómat a halálról, mert remélem, hogy sokan megtanulják tőlem, hogy miképpen kell úgy élni, hogy így várhassák a halált, amely nem rettenetes, hanem nagy, nagy öröm.

— Ez a szubjektív öröme a halálba induló embernek. Hogy milyen érzések fogják el az embert, mikor a család legkedvesebb tagját ragadja el a halál közülünk, azt csakhamar megismerhetjük az öreg filozófus s bizonyos, hogy keserves bánat ült a lelkére minden örömlélet dacára, mikor tegnap hírt hozták neki, hogy fia, Tolsztoj Leo, Pétervárot agyhártya-gyulladásban meghalt. A fiatal Tolsztoj atyjától szép írói tehetséget örökölt s csak a napokban adta ki Chopin-preludium című munkáját, melyben apjának a Kreuzersonatában vallott elveivel polemizált. A házaságról szóló polemikában talán az apa győzte jobban, de a halálméret körül most nyilván a fiú győzedelmeskedett az apja fölött.

— **Uj aljegyző Kolozsvárról.** Kolozsvárról táviratozzák: Gróf Bódy Akos főispán kinevezte Ditrői Sándor ügyvédjelöltet, Ditrői Mór színári igazgatót fiát helyettes városi aljegyzőnek. Az új aljegyző már eloglalta hivatalát.

— **Báró Majthényi Izidor meghalt.** Kesselőkei báró Majthényi Izidor, a magyar főúri köröknek kiváló tagja tegnap délután a lipótvárosi selmeci várkastélyban meghalt. Az elhunyt 1828. január 11-én született, tehát 73 éves volt. Utolsó éveit nagybeteg s teljes visszavonultságban töltötte, de azelőtt, mint híres lovas és sportlérú szerepelt a turion. A politikában konzervatív elveiről, a főúri társaságban éles eszéről és szellemes ületeiről volt nevezetes. Még sokan emlékeznek híres párbajára, amelyet Verhovay Gyulával vívott, a mikor lapjában az arisztokráciát frakkos bandának titulálta. Majthényi golyója tudvaleg halálosan megsebesítette Verhovayt, aki azóta csöndes emberrel lett. E párbaj miatt akkor nagy tüntetések is voltak a Nemzeti Kaszinó előtt. Az elhunyt unokaöccse és sógora a volt honti főispánnak és apósa Rakovszky István néppárti országos képviselőnek. Halálát özvegye, született Friants báróné, csillagkeresztet hölgy, két leánya, több unokája és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

— **Ongyilkos örnagy.** Lovag Frank Henrik örnagy, a zágrábi téperancesnek, mint tudósítónk Grából táviratozza, ott ma délután föbe lölte magát és meghalt. Az örnagy délután egy lovas berkocsin kiment Puntigambá, ott kiszállott s egy elhagyott helyen fel-alá járkált, mintha valakit keresne. Aztán visszatért a kocsihoz s azt mondogatta a kocsisnak, hogy nem találta meg, akit várt és visszahajtott. A Lenz-téren pisztolydurránás riasztotta fel a kocsiat. Leugrott a bakról s felelőtt az ajtót. Az örnagy jobb halántékából patakzott a vér. Mire kiemelték a kocsiából, már meghalt. Ongyilkosságának okát nem is sejtik. Magánlevelet hagyott hátra.

— **Főügyintéző bánya.** Morva-Osztraból jelentik, hogy a Karolina-aknát ismeretlen tettesek főgyújtották. A tűz egyre terjed; a mentési kísérleteket teljes erővel megkezdtek.

— **Halálos esés.** Molnár Ferenc 35 éves kocsis, a Szegedi-ut és Úteg-utca sarkán gallynyírás közben a fáról lezuhant és oly szerencsétlenül esett, hogy menten meghalt.

— **Öreg ember.** Jó barát földjén rossz hírt hallott az ellenségéről Krüger apó. Viktória királynő a halállal vívódik. A világhírű öreg parasztaban megszólalt a gavallér — így mondja egy Hágából küldött telegramm — elment az angol követségre tudakozódni a királynő állapotáról és azt a kívánságát fejezte ki, hogy mennél előbb épüljön fel a nagy beteg.

— Gyöngéd lélek nemes megnyilvánulása, istenfélő, jó embernek szép eszelekedete. Így szól a föltétlen idealista. De a szkeptikus azt mondja:

Ismerjük ezt a szót, így szokták a fejedelmek. A híres vén patriárka eltanulta tőlük. Harmadik Napoleon is úgy irt Vilmos császárnak, hogy Mon cousin!

A cinikus így:

— Milyen kapóra jött most ennek a furfangos embernek, aki a népek rokonszenvéért házal, ez a kis alkalom. Egyszerre meghódít minden érzékeny lelket és nem veszt mellette mást, csak egy ellenséget.

Az emberek többsége mégis emberséges derék, szép eszelekedetet lát benne, amint hogy az is. Kár vesződni azzal, hogy mi a rugója: az eredmény szép és megható. Akkor is szép, ha nem több pusztá udvariasságnál. Mellest el is lehet hinni, hogy őszinte, becsületes lélekből fakadt, igaz jó kívánság volt, nem csupán udvariasság. A burok általában inkább jó embereknek látszanak, mint udvariasságnak. Krüger apó pedig föltétlenül jobb, mint amilyen udvarias. Mert az öregot nagyon gorombának mondják, annyira gorombának, hogy ha annyira rossz volna, akkor nem is lehetne az a históriai alak, akívó megnőtt az utóbbi két esztendő alatt. De volna bár a legsimább és a leghazugabb diplomata: ez a részvét akkor is őszinte volna, nem csupán udvarias. Nem azért, mert a halálos ágyán megszűnik az ellenségeskedés. Nem azért. Az ellenség lehet őszintén részvétlen, vagy hazugul részvétel: de a nagyon öreg ember föltétlenül meggyezzen a másik nagyon öreg ember halálán ágyánál. Megremegietti a halál, amely a másiknál már ott van...

— **A frankfúrti Rothschild betegsége.** Frankfurtból táviratozzák a N.A.F. T.-nak, hogy az ottani Rothschild M. A. bankház főnöke, báró Rothschild Vilmos, súlyosan megbetegedett s állapota reménytelen: Rothschild Vilmos hetvenhárom éves.

— **Pestis-veszedelem Hamburgban.** A hamburgi orvos-vizsgáló bizottság egész határozottsággal megállapította, hogy a Bergamo gőzhajón elhullott patkányok pestisesek. A városban nagy a rettegés. Az övintézkedések végrehajtására szigorúan ügyelnek és a hajót izolálták.

— **Tisztviselők betegsegélyező egyesülete.** Megemlékeztünk már arról a mozgalomról, amelyet a tisztviselők egy betegsegélyező egyesület alkotása érdekében indítottak. Tegnep már alakult közgyűlést is tartottak a vármegyeház disztermében. Mintegy háromszáz, állami köztisztviselő és magántisztviselő jelent meg az ülésen. Az előkészítő bizottság elnöke, Móczár Elemér nyitotta meg az ülést. Fejtette az alakuló egyesület célját s föltette a kérdést: Akarják-e a jelenlevők megalakítani a tisztviselők betegsegélyező egyesületét? Az egyhangú lelkes határozat értelmében megalakulnak jelentette ki az elnök az egyesületet s az előkészítő bizottság három havi munkájának eredményeként Rec József előadó fölolvasta az a'apszabályokat, amelyeket változtatás nélkül magává tett a közgyűlés. Ezután a választások következtek, s a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel dr. Molnár Viktor min. tanácsost választotta meg diszelnökévé, Móczár Elemér számtanácsost igazgatóvá, Cseike Gy. kultuszminiszteri aigazgatót és Nyírók Ede pénzügyi tanácsost aigazgatókká, Csep József főtitkárát titkárrá. Igazgatósági tagok: Mondics Jenő, Kvaczer Jenő, Szász Károly, Nagy Gergely, Pothorcsy Vilmos, Keresztes Domonkos, Bartos Andor, Szilágyi József, Rec József, Horváth Ferenc, Schrank József, Juhász Odön, Tarcsay József, Radó Antal, Balázs Dénes, Nikel Lajos, Teszary Lajos, Kövesy Bódog, Bassó József, Lakatos Gyula, Deák Sándor, Szép Mihály, Jeszenszky János és Lovasy Imre.

A választások megejtése után előterjesztették a költségvetést, majd az igazgató a megválasztottak nevében mondott köszönetet. Szék Pál számtanácsos mondott köszönetet az ügybuzgó alapítókna. Az alapszabályokat felterjeszték a belügyminiszterhez s annak jóváhagyása után az egyesület megkezdte működését.

— **Rabbi-jelölés.** A budai izraelita hitközség e hó 19-én tartott hitközségi és választmányi ülésén a budai rabbi-állásra dr. Adler Ilés óbudai főrabbit jelölte, akinek küldöttség a'cta ezt a jelölést tudtára. Dr. Adler elögdta a jelölést s kétségtelen, hogy a közgyűlés egyhangulag meg is választja.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

— **Verdi nagybeteg.** Bécsből táviratozzák nekünk: Milanóban este hét órákor feladott sürgős táviratban jelentik a N. W. T.-nak, hogy *Verdi* szélhűdés érte. A hirt a *Secolo* különkiadásában közölte ma este. Az agg mester ma korán reggel kelt föl s jókedvűen fogott munkához. Nemsokára rosszul lett és elájult. A fogadó személyzete hamarosan orvosokat hívott, akik konstátálták, hogy *Verdi* szélhűdés érte. Az élezési kísérletek sokáig sikertelenek maradtak. Órák hosszat feküdt eszméletlenül az agg zeneköltő s már attól féltek, hogy nem is tér magához többé. Végre delután három órákor visszanyerte eszméletét. Az orvosok nagyon tartózkodva nyilatkoznak a mester állapotáról, tekintettel *nyolcvan-nyolc* éves korára. A nagybeteg élete komoly veszedelembe fog. A milánói fogadó előtt még este is ezer meg ezer ember tolongott s szívzsongorvra várta az újabb híreket a nagy zeneköltőről. Késő éjjel jelentí egy távirat *Rómából*, hogy ott nagy izgatottságot keltett a milánói jelentés. Később telegramm érkezett, hogy a mester állapota nem oly aggasztó s az első hírek túlzottak voltak. *Mascagni* éppen akkor *Carrera* asszonynál, *Verdi* unokájánál volt látogatásban s ott megnyugtatták őt a mester állapota felől, *Verdi* aránylag jól érzi magát, de feltétlen nyugalomra van szüksége.

Róma, január 21.

A *Stefáni-ügnökség* jelenti *Milanóból*: A *Verdi* állapotáról esti 9 órákor kiadott orvosi jelentés ezt mondja: Súlyos zavarok az agyban. Közérsz hiányos. *Általános állapot aggasztó.*

— **A népszámlálás.** Napról-napra érkeznek jelentések a vidéki városok népszámlálásának lefejezéséről s a legtöbbje örvendetes haladást mutat egy a lakosság számbeli gyarapodása, valamint a magyarosodás terén.

Hódmezővásárhely lakossága 61.200. Százalék-szerűen ugyan a szaporodás csak 10,32 százalékának felel meg, de azért a fejlődés igen jelentékenynek és örvendetesnek mondható, mert a lakosság *egyöt-egyik színmagyar*. — **Trencsénben** is befejezték már a népszámlálást és az összeírás után kiütött, hogy a város lakossága meghaladja az 5900-at. A szaporodás tehát mintegy 800 lélek, ami 16 százalékának felel meg. — **Szentseről** jelentik, hogy a városnak mostani lakossága 31.452. A legutóbbi népszámláláskor 30.758 ember lakott Szentesen, tehát a szaporodás csak 694. Ez a tíz évi eredmény igen sok város évi szaporodás átlagánál is kevesebb. E szomorú jelenség oka: az a nagy kivándorló mozgalom, amely legkivált az utóbbi esztendőben jelentkezett. — **Sopron** növekvése igen jelentékeny. Szaporodása 4787 ember, ami 17,59 százalékot tesz. Lakosságának a száma: 32.000. — **Dorosa** fejlődése is igen nagy: 25,57 százalék. Népeisége 15.476, míg tíz év előtt csak 12.325 volt. — **Malacka** szaporodása 20 százalék, vagyis 842 ember. Lakosságának száma 5053. — A szintén pozsony-megyei **Szent-György** város kedvező eredményt mutat fel. Szaporodása 14,66 százalék és lélekszáma 3495. — **Széky-Údvárhely** szaporodása fölülmúlja az országos átlagot; 24,14 százalékkal emelkedett a város lakosságának száma, mely az adatok szerint összesen 7721. **Szepti-Szent-György** népessége 7776; szaporodás 2111, vagyis 37,26 százalék. — **Kovácsna** jelenlegi lakossága 5012. A szaporodás 22,72 százalék: 1139 ember. — **Szászváros** fejlődése 11,13 százalékának felel meg. Az összes szaporodás 629 s így a lakosság száma a tíz év előtti 5650-ről 6279-re emelkedett. — A biharmegyei **Bélnyes** lakossága 3613. A szaporodás 580 lélek (19,12 százalék), ami szintén szép fejlődésre mutat. — **Tata** és **Tóváros** nagyközségek népszámlálásának eredménye a következő: **Tatán** van 7463 lélek. **Tóváros** pedig 4702. Az összlakosság száma tehát 12.165. Az emelkedés **Tatánál** 538, **Tóvárosnál** 445; összesen 983 lélek. — **Ó-Becse** lakossága 18.943. A tíz év előtti népszámláláskor 16.965 lélek volt Ó-Becsen, így tehát egy évtized alatt csak 1978-cal szaporodott a lakosság, ami alig felel meg 11 százaléknak.

A fővárosban a népszámlálás még egyre tart s csak pár nap múlva ér véget. A statisztikai hivatalba eddig a szervezett 769 járás közül 672 adta be eredményét, amelyek így oszlanak meg: az első kerület 31, a II. kerület 38, a III-ik 44, a IV-ik 20, az V-ik 56, a VI-ik 130, a VII-ik kerület pedig a 162 számláló járás eredményét már beszolgáltatta. A VIII. kerület 148 járásból 102-nek, a IX. kerület 70 járásból 46-nak, a X. kerület 32 járásból 21-nek s a külföldi 38 járásból 22-nek érkezett be az eredménye. A biztosok díjainak kifizetése még egyre tart. A kereskedelmi bank fizeti ki azokat a statisztikai hivatal által kiállított csekk ellenében.

— **Házasság.** Dr. **Botzenhardt** János, fővárosi tekintélyes ügyvéd, tartalékos huszárhadnagy, tolvaj 28-án delután vezeti oltárhoz a budapest-újvári római katolikus plébánia-templomban **Jancser** Gabriella kisasszonyt.

— **A tél.** A földmivélsügyi minisztérium vizirajzi osztályához érkezett jelentések szerint — bár a hideg engedtett — a jégviszonyok alacsony vízálások mellett változatlanok. A Duna jége 25–35 centiméternyi vastagságú s Budapestnél 118 centiméternyi magasság mellett tegnap óta az apadás 3 centiméter. A mellettyölkön szintén szilárdan áll a jég 25–30 centiméternyi vastagságban. A Dunán a Rudasfürdőnél az összekötő hidig szabad a víz tükre s azt ezrével tartják megszálva a vadudak, vadkaesák, szárcsák és balzsamadarak.

— **Patrubány ur.** Keoskeméten is befejezték már a népszámlálást, amelynek a számadatai ennek a rohamosan fejlődő városnak a nagy gyarapodását bizonyítják. Tíz év előtt csak 48.000 lakosa volt, most pedig 67.000 lelket számlál. A népszámlálás sokkal simábban ment, mint tíz év előtt. A nép szívesen látta a biztosokat és nehezségeket csak az egymástól távol eső pusztákban való népszámlálás okozott. Csak egy katonetszél meg egy szatocsnál történt, hogy nem fogadták a biztosokat, hanem a szolgálójukkal üzenték ki a népszámláló kérdéseire az adatokat. A VII. tizedben a szó szoros értelmében felledezték egy keeskeméti lakost, akinek a létezéséről idáig mit sem tudtak. Pedig már husz éve lakik Keoskeméten. Egész nap az ágyban fekszik, pipázik és olvas; ez a foglalkozása. Csak egy bejáró szolgálóval érintkezik. A szobáját soha el nem hagyja. Patrubány ur, az a fővárosi rendőrségnek volt főtisztviselője, kit husz év előtt nyugdíjaztak. Most így pihen ki Keoskeméten a rendőri szolgálatok járadalmait. Legyen Patrubány urnak az ó akaratja szerint. De fura gusztsa van, annyi bizonyos.

— **Egy majom szobra.** **Grenoble** francia város tanácsa elhatározta, hogy a nemrég kimúlt **Charlemagne** nevű csimpánznak bronz-szobrot állít. Mindjárt nagyobb summa pénzt is megszavaztak erre a célra. A majom, amelyet ezéltől kilene évvel egy afrikai utazó hozott Grenobleba, általában szeretetnek örvendett és avval a kivételes joggal díszeskedhetett, hogy minden ajtón bejelentés nélkül beléphetett. Állandó vevője volt a gyümölcs-kereskedőknek és zöldségárúknak. Ot év előtt megmentett egy gyermeket, aki kutba esett. Szélid, jámbor állat volt. Munkás-ruhában járt-kelt, többnyire négykézláb. Kedvenc passziója a kibicelés volt. Eppen ezért sokat járt kávéháza. Legszívesebben azonban a folyó partján üldögélt és órák hosszat elnézte a halászköc gyanhu munkáját. **Charlemagne** nagy örömmel fogadták a gyermekkorház beteget is. Temetésén nagy gyászoló közönség vett részt.

— **Segítésre a szegényeknek.** A szegények segítésére rendezendő kenyérből sikere óriási lesz. A mozgalomhoz a bécsi magyarság is, élén **Széchenyi** Gyula gróffal, a király személye körüli miniszterrel, csatlakozott. A miniszter ma a játékonny célra 800 koronát küldött dr. **Wekerle** Sándornak, a bál egyik dísz-előnének. Az íven, amelylyel a pénzt gyűjtötték az adakozók névsorát maga gróf **Széchenyi** miniszter nyitotta meg. Melléje sorakoztak: **Fischer-Colbrie** Ágost udvari káplán, **Ferenczy** Ida, megboldogult király-asszonyunk felolvasója, **Festetic** Mária grófnő udvarhölgy, **Metternich** Sándor Paula hercegnő, **Taxis** Viktor herceg, gróf **Erdődy** I., gróf **Széchenyi** Miklós jéki apát, a bécsi Pazmanéum igazgatója, báró **Dőczy** Lajos, báró **Orczy** Béla, báró **Nopcsa**, gróf **Schönborn** Ervin, záposi **Regenhardt** Ferenc, **Thalóczy** udvari tanácsos és **König** Károly, a kabinetiroda vezetője.

A Podmaniczky-utcai kenyérszótó boltban tegnap 10400 adag kenyeret osztottak ki. Ujabbán a következő adományok érkeztek: **Névtelen** 15 korona **Stern** Ignác 10 korona, **Szedő** Nándor 20 korona. A kenyérszótóból javára kisebb-nagyobb multságokat is rendeznek; **Klein** Vörösmarty-utcai nyakkendő-gyáros sikerült házi multságot rendezett, amely a játékonnyéla jelentékeny összeget juttatott. — A **Párisi Nagy Aruház** személyzete lényes bált rendez a kenyérszótó bolt javára.

A jézfővárosi előjárásokhoz a következő adományok érkeztek: **Báró Kaas** Ivor 20 K., **Demjanovich** Emilné 20 K., a Piritós-egyesület 50 K., névtelen adakozó 5 K., **Hegedűs** József 20 K., **Burghardt** A. 10 K., **Horváth** Mihály és neje 30 K., **Klein** H. János 10 K., **Nagy** Dávid 30 K., **Kozma** Mihály 10 K., a **Budapesti Hirtap** gyűjtése 127 K. 50 l., **Halász** Miklós rombach-utcai déligyümölcs és gyarmatáru kereskedő ötven kiló árpaesát és ötven kiló rizst **Burkus** István né hentes egy mázsa tepeptőt. **Kubik** Béla felesége egy hat kilós toaszt küldött.

— **Tűz a várcsilligeti nagyvendéglőben.** A városliget közepén lévő városi nagyvendéglőben nagy tűz pusztított ma éjszaka. Tizenegy óra után pár perccel jelezték a központi tűzörségnek, hogy tűz pusztít a városligetben. Azonnal kivonult a központi, VII., VIII. és IX. kerületi őrség. Mire a tűzoltók kiértek, a veszedelem már nagy arányokat öltött. A nagyvendéglő melléképítményében támadt a tűz. A farkatár gyulladt ki először s a veszedelem hamarosan terjedt, mert jó anyagot talált az ott felhalmozott fa- és szénkészlemben. A lángok átcsaptak a koscsiznre, az ólakra s az épületet valóságos láng-tenger togtta körül úgy hogy a bentlők csak nagy ügygyel-bajjal tudtak kimenekülni. A tűzoltóság nagy erőmegfeszítéssel dolgozott, hogy magát a vendéglői helyiséget megmentsse s ez azért volt nagy munka, mert a szélvihar a lángot a nagy épületre vitte. Végre egy fél egy tájban sikerült megfékezni a pusztító elemet, amelynek a vendéglő összes melléképületei áldozatul estek. A kár több száz forintra rug.

— **Letartóztatott urnó.** **Szenzációs** bűnet tartja izgatottságban a torontálmegyei **Ittebe** község lakosságát. A nagybeeskerei törvényszék vizsgálóbírája letartóztatta **Sokman** Bélánét, egy eddig közbecsülésben állott uriasasszonyt. Az a gyau merült fel ellene, hogy egy orvos barátjának segítségével megmérgezte az urát, aki 40.000 forintra volt biztosítva. December 2-ikán halt meg **Ittebe** **Sokman** Béla, az ottani népbank igazgatója. Már a temetés után utogtak arról, hogy **Sokman** nem természetes halállal mult ki, s hogy feleségének érdekében állott, hogy megszabadulván urától, birtokába jussan a biztosítási összegnek. A sok utogtásra megmozdult a hatóság is és december 15-én exhumálták a halottat. A gyomorban és a belekben nagymennyiségű mérget találtak, amely föltétlenül halálalkotó volt. Az özvegynél tartott házkutatás alkalmával pedig több mérget tartalmazó üvegeset találtak, amelyeken megjegyzésekkel ellátott vignetták voltak s ezek a bűntárs nyomára is vezettek. Egy nagybeeskerei orvos szolgáltatta állítólag az asszonynak a mérget. **Sokmannét** a vizsgálóbíró a terhelt adatok ilyen felhalmozódása után letartóztatta. A vádolt asszony a börtönben öngyilkossági kísérletet követett el. A nyaka köré csavart ruhadrabbal meg akarta magát fojtani, de a börtönőr idejekorán észrevette és megakadályozta. Most állandóan megfigyelik, nehogy kárt tehessen magában.

— **A főhadnagy büne.** **Dióssy** főhadnagy ügyében még mindig nem gyűjtött világosságot a vizsgáló. A hipnotikus hatású hölgy, a szerelmes hölgy már eljártozta ebben a dologban is azt a szerepet, amelyet mentési szerepek lehetne mondani, de a kassza-ügy még mindig homályban van.

Azt a két tiszt szolgát, akit a pénzés láda ellopásával gyanúsítottak, **Jelik** Károly százados-hadbíró rég szabadon bocsátotta, mert kétségtelen bizonyosságai vannak, hogy a két legény ártatlan. Az ő-gyallai szolgabíró, mely a kassza elutasítása körül szorgoskodik, tegnap terjedelmes jelentést tett **Lyro** Emil ezredesnek s e jelentésből kitűnik, hogy a kasszarablás dolgában **Dióssy** főhadnagy bűnös. A jelentés többek közt a következő, rémregénybe is beillő adatokat mondja el:

Mikor **Dióssy** főhadnagy a ládával **Cseh**be ért, leszállt a koosíró, mert nem akart a ládát vívó kocsin végigmenni a falun. A falu végén aztán újból a koosíra ült s szülői házába érve egyenesen a pince bejáratát hatottat s a ládát a pincébe vitette. A pinceajtót gondosan bezárta s a kulcsot magához vette. Csak aztán sietett szülői üdvözlésére. Nagyon feltűnt, hogy ámbár családja a tiszorbas lakásból csak az első 333t használta a főhadnagy, — erőlyesen követelte, hogy a legutolsó tizedik szobát fűtsék be számára s este a nagy hideg dacára csakugyan ebbe a szobába ment nyugodni a kanapéra, nem pedig a befűtött helyiségekbe. A tizedik szobából ugyanis bejárat vezet a pincébe. Estefelé a pincekulcsot a szobaleány mindenütt kereste s mintán nem találta, a főhadnagy édesanyjától kérdezte, vajjon nem látta-e. A főhadnagy erőlyesen közbeszólt, hogy a pincekulcs nála van, de azt senkinek a világon ki nem adja. Hogy mikor és ki bontotta fel a ládát, senki sem tudja, annyi azonban bizonyos, hogy nappal egyáltalában nem történhetett. Másnap a főhadnagy a szobaleányra ráparancsolt, hogy a márk aktor üres ládát takarítsa el. A főhadnagy az éj folyamán, nem tudni mikor, visszament az ötödik szobába s ott lefeküdt. **Jelik** Károly százados-hadbíró e napokban újból Székesfehérvárra érkezik, hogy a vizsgálatot ott is folytassa. **Lyro** ezredes kizártnak tartja, hogy **Dióssy** főhadnagy hipnotizálás hatása alatt követte el vakmerő tettét. A csendőrség a kassza felalálása végett továbbra is erőlyesen kutat.

— **Halálosok.** Róthai **Frikkel** János ügyvéd, Budapest székes főváros nyugalmazott adóügypénztári igazgatója elhunyt **Kun-Félegyházán** hetvenkiléne esztendőskorában. A megboldogult nagy család szíjára s a gyászolók között van fia, **Réthey** Lajos, a szegedi színház jeles tagja is.

Dr. **Nedlko** Döménó, született **Guisani** Irén, néhai **Nedlko** Döme egyetemi tanár özvegye, meghalt. Temetése holnap, kedden délután 3 órákor lesz a IV. kerület, **Szerzuta**-tér 3. sz. a gyászaházból.

— **Kettős gyilkosság.** Egy részeg ember kettős gyilkosságáról ad hírt székesfehérvári levelezőnk. Tegnap este 7 órákor részegen tört haza **Wirth** Lajos pecsergéd. Csakhamar szóváltásba elegyedett **Weisinger** János nevű társával, dühében nagy konyhakést kapott fel, mindenkit leszurással fenyegetett és a szobába visszatért **Weisinger** hasba szúrta. A vizsgálóbíró még kihallgathatta **Weisingert**, de a szerencsétlen aztán elvesztette eszméletét. **Wirth** e közben **Schmiedlechner** György nevű társát is le akarta szurni. Kótszer rárobant, majd baltát ragadott és kótszer úgy fejbütötte, hogy **Schmiedlechner** is élet-halál között lebeg.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

A hajótörtek távirója.

— A Budapesti Napló levelezőjétől. —

Páris, január 18.

Részletes jelentésekben emlékezett meg a Budapesti Napló arról a szerencsés kimeneteli hajótörésről, amely a *Russie* nevű francia hajót érte. A *Russie* tudvalevőleg a parttól nem messze zátonyra jutott s egy kis halászfalu legényei mentették meg a pusztulástól a rajta lévő utasokat éppen a kellő időben. Nélkülök az egész *Russie* minden utasa odaveszett volna. A *Le Français* most megírja, hogy milyen módon közlekedtek a hajótörést szenvedett matrózok a parton állókkal, akik tehetetlenül nézték a gőzös pusztulását.

Amikor már az utolsó reményt is feladták a hajótörtek, jelentkezett a kapitánynál egy matróz. Azt mondta, hogy ő ismeri a haditengerészeknél használatos vész-távirást, s ha ezzel megpróbálkozik, bizonyára lesz valaki a parton, aki megéri. A kapitány örömmel fogadta az ajánlatot, s *Debroos* matróz azonnal meg is kezdte ezt a különös drótnélküli távirást, amelyet a parton azonnal megértettek. Ez a veszedelem-ábécé igen egyszerű. Huszonöt betűt a karok mozgásával fejez ki. Mindenik karnak négy pozíciót ad: 1. Függetlenül fölfelé, 2. negyvenöt foknyira ettől, 3. vízszintesen és 4. negyvenöt foknyira a vízszintestől. Az abécét a balkar kezdi és ezzel a négy pozícióval megadja az A, B, C és D betűket. A jobbkar gondoskodik az E, F, G és H betűkről. Csak az I betűnél kezd egyszerre működni mind a két kar. A jobbkar az első pozícióba helyezkedik, s ezzel a kísérettel a balkar végig csinálja mind a négyet (I, J, K, L); aztán a jobbkar leereszkedik a második pozícióba és a balkar újabb négy

T O U T T L E

M O N O E

E S T

V I V A N T

A B O R D

mozdulattal az M, N, O, P betűket adja. A következő négy betű, a Q, R, S, T, úgy áll elő, hogy a jobbkar a harmadik pozícióban áll és a bal megint végigcsinálja mind a négyet. Végül a jobbkar a negyedik pozícióba veszi fel, s a balkar a négy mozdulattal az U, V, X és Y betűket adja. A Z betűt balra fordult testtel előre nyújtott két karral jelzik. Ezenkívül még van néhány jel ezekre a fogalmakra: „megértettük”, „tévedtünk”, stb. — Az itt közölt rajz annak a mondatnak a letávirását ábrázolja, amelylyel megkezdtek a szárazfölddel való beszélgetést, s amelynek anyyi ember köszönheti az életét. *Debroos* matróz első mondata ez volt: *Tout le monde est vivant à bord.*

(Mindenki él a fedélzeten.) A derék matróz egy táviratozta le ezt a megnyugtató hírt, amint azt a fentebbi kép mutatja.

FŐVÁROS.

(*) **A jólét bizottság.** Ma másodszor ült össze a főváros háztartásának rendezésére kiküldött harmincas bizottság s már is a polgármesternek egész tekintélyt és népszerűséget kellett latba vetnie, hogy a bizottság ki nem mondotta feloszlását. *Tenczer* Pál tette a feloszlásra vonatkozó indítványt, miután a bizottságnak legszámottevőbb tagjai *Weisz* Berthold, *Steiger* Gyula, *Herzog* Péter és *Heltai* Ferenc lemondottak. Mindnyájan egészségi szempontokkal okolták meg elhatározásukat, de nem volt tiók a bizottság tagjai előtt sem, hogy *Steiger* Gyula és a többiek már kezdettől fogva ellenzétek a jólét-bizottság kiküldését, mert eredményt nem vártak tőle. A bizottság mai ülésén hosszú vita támadt *Tenczer* feloszlató indítványa felett, amelyet a bizottság néhány tagja helyeselt, de a többség a „blamázs” elkerülése végett és *Halmos* polgármester behatón megokolt előterjesztésére elvetette *Tenczer* indítványát, elhatározván, hogy elvégzi a rábízott feladatot. A polgármester ezáltal is hangsúlyozta, hogy a közterhek emelése nélkül nem fog sikerülni a háztartás rendezése. Aztán védekezett a főváros adminisztrációja és a vezetés ellen felhangzott vádak ellen, kimutatva, hogy a gazdasági pangás mellett a kormányintézkedések tették súlyossá a főváros pénzügyi helyzetét. Indítványára azután elhatározta a bizottság, hogy kebeléből albizottságokat alakít az egyes ügyosztályok megvizsgálására és felkéri a közgyűlést a lemondás folytatán megüresedett tagsági helyek betöltésére.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Hírek a M. Kir. Operából.** A *M. Kir. Operá*-ban holnap, kedd, *Mozart: Don Juan* című operája kerül színre ebben az évadban először. A szereposztás a következő: *Donna Anna* — *Vasquez* M. J., *Donna Elvira* — *M. Rotter* G., *Zerlina* — *Szilágyi* B. J., *Don Gonzalo* — *Ney*, *Don Ottavio* — *Broulik*, *Don Juan* — *Takács*, *Leporello* — *Szendrói*, *Masetto* — *Hegedűs*. — A *M. Kir. Opera* szerdán délután öt órakor megismétli a karácsony hetében megtartott gyermek-előadást s újabb színre hozzák a *Jancsi és Juliska* című dalművet és a *Babautündér* című balletet. Az előadást mérsékelt helyárakkal, bérletszűnetben tartják meg.

** **Darabváltás a Nemzeti Színházban.** A *Nemzeti Színházban* *Szigeti* Imre és *Dezso* betegsége miatt a holnapra kitűzött *Hamlet* helyett *Romeo és Júlia* kerül színre *Török* Irmaival és *Beregivel* a két főszerepben. A hét műsora egyébként nem változik.

** **Pálmay Ilka utolsó bucsuestéi.** *Pálmay* Ilkának még két bucsuestéje lesz a *Népszínházban*. A diva szerdán a *Szép Helénában*, csütörtökön a *Nebánsvirágban* játszik. Ez lesz *Pálmay* Ilka utolsó fellépése a *Népszínházban*.

** **Kamara hangverseny.** A *Grünfeld-Berkovits-Riedl-Bürger* vonósnégyes társulat mai hetedik népszerű hangversenyén *Kubelik* és *Kleeberg* Kloud párisi zongoraművésznek működött közre. Dvórák vonós ösésében (op. 97.) az első hegedűn *Kubelik* játszott. A fiatal hegedű virtuoz teljes precizitással simul a kiváló kvartett összességé, szubtilisan finom játékhöz. *Beethoven* szonátáját (24. mű) *Kubelik* és *Kleeberg* rendkívül nagy hatással játszották, érvényre juttatva a zenemű minden szépségét. *Kleeberg* Kloud még *Schumann* egy negyedében működött közre, *Kubelik* pedig *Bach*tól játszott egy hegedű szólót. A hangversenyen nagy közönség volt jelen, amely minden számot zajosn megtapsolt.

** **Műsorváltás a Vigaszínházban.** *Jászai* Mari betegsége miatt a *Vigaszínház* igazgatósága kénytelen az e hét csütörtökre és vasárnap délutánjára terveztet előadásokat megváltoztatni. A művésznő remélte, hogy már a holnapi naptól kezdve játszhatik, de az esti órákban arról értesítette az igazgatóságot, hogy makacs influenzája következtében, amely egy hét óta szobához köti, még vasárnap sem fog fellépni. Ezért a hirdett *Hóboros* Márta, a szálka, a királyné apródja helyett csütörtökön a *Vigaszínház* új bohóza: *A titkos rendőr*, amelyet tegnap is a legutolsó helyig zsúfolt ház nézett végig, kerül színre; vasárnap délután pedig mérsékelt helyárakkal *A kis mamát* adják.

** **A Magyar Színház estéli főpróbája.** A *Magyar Színházban* ma este nem tartottak előadást, hanem azért zsúfolásig megtelt a színház nézőtere kíváncsi közönséggel, hogy végignézze *A postás fiú* főpróbát, amelyet a *Fővárosi* szobor javára tartottak meg. A premér külsőlegéi tehát nem hiányoztak s azért

még sem szerezhették magunknak premér-impresziókat a legujabb angol operetről, minthogy az egyik női főszereplő, *Szojer* Ilonka megbetegedett s helyette *Inkey* Gizella jelezte szerepét, ahogy a rendező a főpróba megkezdése előtt bejelentette. Fútolag szerzett benyomásunk azonban az, hogy *A postás fiú* is, híven az angol tánc-operettekhez, a színes, tarka-barka képek sorából áll, amelyekben szívesen gyönyörködik a szem s zenéje épp oly változatos, mint amilyen dallamos. A siker, azt hisszük, előre vetette — fényét azokban a nagy tapsokban, amelyek egyik-másik ének, de különösen táncos-szám után felhangzottak. *Szojer* Ilonka gyöngékedése miatt különben az angol operett holnapra kitűzött bemutatója elmaradt, amiről a *Magyar Színház* a következő kommunikéban értesíti bennünket:

Szojer Ilonka betegsége miatt *A postás fiú* bemutatóját a *Magyar Színház* igazgatósága csütörtökre, e hónap 24-ére halasztotta. A premírerre váltott jegyek a csütörtöki előadásra érvényesek. A bemutató előadás elhalasztása következtében a *Magyar Színház* műsora csütörtökig úgy alakul, hogy holnap, kedden a *Gyurkovics lányok*-at játsszák, szerdán pedig *Angot asszony* lánya kerül színre.

** **Küry Klára első fellépése.** A *Népszínházban* holnap, kedden lép föl betegsége után *Küry* Klára, a *San Toy* címszerepében. A művésznő második fölépése pénteken, 25-én lesz a *Napfogyatkozásban*, iij. *Bokor* József új eredeti operettjében.

** **Népszerű zenekari hangverseny.** A honvédszenekar tegnap tartotta meg az ötödik népszerű hangversenyét a *Royal* diszteremben. A szép műsor minden egyes számát remekül adta elő a *Bachó* karmester kitűnő vezetése alatt álló zenekar. A népszerű hangversenyek művészi eredménye szóval olyan, amely föltétlenül érdeme a honvédszenekarnak. Es közönség még sincs a népszerű hangversenyeken. Ami éppen süsséggel nem is csodálható, ha a tegnapi tapasztalatok alapján megmagyarázzuk, mit ért a koncertek „népszerű” jellege alatt a hangverseny rendezősége. Azt, hogy a népszerű hangverseny ki lehet tűzni ötödfél órára s az utolsó percben a kezdetet át lehet tenni hatodfél órára. Aki idejében jött, sétáljon egy órát. De hatodfél órakor se kezdődik a hangverseny. A publikumot ugyanis igen csekély számú érdeklődő képviseli, a jámborok várhatnak hatig és hatkor kezdődik a koncert. A *Royal* diszterme kong az ürességtől és mintha a népszerű hangversenyt a légfűtés is lenézné, hívós van. A teremszolgák pedig nyitogatják az ajtókat folytonfolyvást és kitarják az ajtókat, amikor még az egyes programszámok fináléja a messze távolban van. Ilyen a népszerűnek nevezett hangverseny, persze a látogatottsága mit sem árul el a népszerűségéből. A publikummal ugyanis, akármilyen polgáriak is a jegyek árai, packázni nem lehet.

** **A Népszínház főpróbája.** A *Népszínházban* pénteken délelőtt feltízzenegyor tartják meg *Suppé: A modell* című operettjének a főpróbáját. Az operett bemutatója, *Z. Bárdi* Gabival a címszerepben, szombaton lesz.

** **Vidéki színészet.** A *kecskeméti* színháznak a napokban érdekes előadása volt. *Paileron* szellemes darabjában az *Egérben* egy jeles színészfamília tagjai adták a főszerepeket: *Csiszér* Kálmán, *Csiszérné-Radó* Rózsika és leányuk *Csiszér* Sárika. Mindhármán művészemerek és a vidéki színészet legjelesebb erői közül valók. *Maxot*, amely a *Nemzeti Színházban* *Nadagnak* volt egyik legjelesebb alakítása, *Csiszér* Kálmán játszotta. A kitűnő bonvivant élénk színezéssel, finom pointirozással játszotta szerepét minden részletét. *Csiszérné-Radó* Rózsika Peppa szerepében nyújtott jeles alakítást öletes és diskrét finomsággal tett játékaival. *Mártát* *Csiszér* Sárika adta. A fiatal művész, aki rendkívül intelligens és művésziességgel egyszerű játékokat produkált, azok közül az igazi naivak közül való, akik oly kevesen vannak, hogy érettek megbocsátunk mindazoknak, akik szintén — naivak. Erdemes volna ennek a tehetségnek a szárnya bontogatására valamelyik fővárosi színpadon teret nyújtani. A publikum nagy ovációban részesítette kedvenceit, akiket a párhelyok hőlygközönsége — élükön *Kada* Eleknek, *Keckeméti* derék polgármesterének a feleségével — értékes ajándékkal lepelt meg. Szombaton A. B. A. L. E. K. bemutatója volt, amelyben *Miklóssy* Gyula mint szerződött tag először lépett fel. A jeles fiatal komikust nagy szeretettel fogadta a kecskeméti közönség. Kivüle sikere volt még *Bares* Arankának és *Gerlának*. — A közönség élénk pártolása mellett játszik *Szabadkán* *Pesti* Iliás Lajos és *Földesi* társulata. A napokban volt a társulat primadonnájának *Szgyi* Gizának jutalomjátéka a *Szultánban*. A címszerepet játszó *puszta* mazott lelkes tapsokba ragadta a közönséget úgy pompás énekével, mint eleven játékaival. *Tetszett* *Torossy* Katica is *Roxelane* szerepében.

** **Operaelőadás a Telefon Hírműködésben.** *Mozart*-est lesz ma a magyar kir. Operaházban. A *Don Juan* *Mozart* e kedves zenéjű operája kerül színre, mely előadást a *Telefon Hírműködés* is közvetíteni fogja előzetes hírek látkására. Az opera közvetítés után az est folyamán érkezett hírek olvatástja fel a *Hírműködés* annak végzte után pedig 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az *Emke* kávéház-ból közvetíti a *Telefon Hírműködés*.

MŰVÉSZET.

A Nemzeti Szalon ügye.

Budapest, január 21.

A Nemzeti Szalon választmányá ma délután gróf Andrássy Gyula elnöklete alatt ülést tartott, amelyen nagy számmal jelentek meg a tagok. Az érdeklődést jórészt az utóbbi napok eseményei okozták, amikor kemény támadások indultak meg a Szalon működése ellen.

Hock János alelnök jelentése után, melyben beszámolt a téli tárlat sikeréről és a Pécesett megnyíló kiállításról, a választmány szövé tette a támadásokat. Hosszabb eszmével utána három indítvány merült föl. László Béla az egyik, amely napirendre térést javasolt, a másik kettőt Fekete József, illetve Bobula János terjesztette elő, visszautasítását követelve László Fülöp nyilatkozatának.

Hock János felhívja a választmány figyelmét arra az összefüggésre, amely a támadások kiújulása és a nemzetközi kiállítás küszöbön levő sikere közt fennáll. Mikor a Szalon ellenségei megtudták, hogy 173 lepkiválós külföldi festmény és 30 szobormű van utban Budapest felé, semmi eszköztől sem riadtak vissza, hogy ha már megakadályozni nem tudják, legalább diszkreditálják. Azt mondják, hogy a Szalon nem jogosult ilyen kiállítás rendezésére. Ez neveléses, mert minden egyesület olyan kiállítást rendez, amilyent akar; beavatkozásnak itt helye nincs, csupán jogosult bírálnak. Az elnökség ma meghívta Szana Tamást az ülésre, hogy terjessze itt elő vádjait, ha vannak. Szana nem jött el. Minden arra mutat, hogy a támadás a készülő világsiker ellen irányul. Válság nincs a Szalonban és mégis egyre azt kürtölik, hogy van. Mesterségesen gyártják a közvéleményt, lemondanak választmányi tagságról olyanok, kik nem is választmányi tagok, csak hogy a lapok közölhessék és a hangulatot csinálják a Szalon ellen. Így tett éppen ma Spányi Béla és Tolnay Ákos. Kézdi Kovács László és László Béla interpellációjára kijelenti Hock, hogy a Szalonban a nemzetközi tárlat tartama alatt semmilyen kritikát felolvasást tartani nem fog.

Gellért Jenő lelkes szavakkal adózott Hock érdemeinek.

Végül gróf Andrássy Gyula összegezte az elmondottakat. Konstatálja, hogy a Szalonban nincs válság; a Szalonnak van lelkes vezetője, van ezer tagja, van pénze és a közönség is szereti már. De van igenis válság a magyar művészeti életben. És ezt a válságot a Szalon ne súlyosítsa szenvedélyes nyilatkozatokkal, még akkor se, ha rosszakaratú és alapvetően támadásokkal illetik. Éppen ezért kéri a választmányt, hogy ejtse el a Fekete- és Bobula-féle indítványokat és László lemondását vegye egyszerűen, minden sajnálkozás nélkül tudomásul és szavazzon Hocknak bizalmat és önfeláldozó munkásságáért köszönetet.

Az elnök indítványát egyhangulag, lelkesedéssel fogadta el a választmány. Spányi Béla és Tolnay Ákos leveleit, mint tárgyalásokat, egyszerűen félretette.

Tolnay Ákos és Spányi Béla festőművészek a mai napon bejelentették a Nemzeti Szalon kötelezőből való kilépésüket az igazgatóságnak. Tolnay lemondó levele így szól:

A Nemzeti Szalon t. igazgatóságának Budapest.

A Nemzeti Szalon-nal minden összetartozást és érintkezést meg akarok szakítani; kérem ezért, hogy a választmányi tagságról való lemondásomat, mint az egyesületből való kilépésemet tudomásul venni. Budapest, 1901. január hó 21-én.

Tolnay Ákos.

Spányi Béla festőművész a következő levelet intézte a Szalon igazgatóságához:

Van szerencsém a tekintetes Elnökségnek nagybecsű tudomására hozni, hogy a Nemzeti Szalon választmányi tagságáról ezennel tisztelettel lemondok. Indítatva érzem magamat erre különösen azon okból, mivel a legutóbbi napokban egy köztiszteltetben álló irodalmi férfú és számtalan pennájú kritikust, Szana Tamást, a Szalon hivatalos közege méltatlan támadásokkal illette. Kiváló tisztelettel maradtam a tekintetes elnökségnek. Budapest, 1901. január 21.

K. Spányi Béla.

Kilépett a tagok sorából Kiszeley Géza is, szintén a Szalonnak a Múcsarnokkal szemben tanúsított magatartása miatt.

Endrédi Sándor, a jeles költő, ma délután küldte el a választmányi tagságról való lemondását s a tagok közül való töröltetését kéri levelet, főképpen a miatt, mert a Szalon részéről egy érdemes írónk (Szana Tamás) legutóbb súlyos meghurcoltatásnak volt kitéve.

Szárnovszky szobrász is kilép a választmányból.

Desseffy Arisztid ma délelőtt hosszabb levelet intézett a Szalon igazgatóságához; bejelenti, hogy legutóbb lemondván a választmányi tagságról, másképpen nem fejezheti ki azt a visszatetszést, amelyet a Szalon legutóbbi ügyei benne kellettek, minthogy kéri nevének a tagok sorából való töröltetését is. A Szalon a helyett, hogy a művészek grémiumával, a Múcsarnokkal tartana, folyton annak antagonista jaja akar lenni a legutóbb a Szalon részéről Szana Tamás, az ismert, érdemekben gazdag író, rendkívül kemény és igazságtalan megtámadatásnak volt kitéve.

Ma délelőtt kilépő nyilatkozatot küldött be a többek között Janttyik Máttyás festőművész és dr. Esztergár László író is.

A magyar művészet utja.

Budapest, január 21.

K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos, a képzőművészeti ügyek referense, ma a következő levelet intézte lapunk művészeti rovatának vezetőjéhez, Lyka Károlyhoz, azzal, hogy annak lapunk publicitást adjon. Készséggel adjuk közre ezt a szép levelet, amely becses eszméket pendít meg s örülünk, hogy ez az illetékes faktor a mi álláspontunkat ily lelkesen igazolja. A levél így szól:

Budapest, 1901. I./20.

Igen tisztelt Uram!

Ellentétlást nem tűrő érzélem hajt engem abhoz, akivel szép és nemes gondolatokban találkozom.

A Budapesti Napló mai számában közölt tárcájának ebben a pillanatban értem a végére s ime már toll a kezembem, szavakat szörök e papírosra, — úgy érzem, semmi egyéb állal, mint csupán azért, hogy velök Ont átoleljen.

Megvallom, ellensége vagyok a hírlapi kritikáknak. Nem tudok kibékülni azzal a jelenséggel, hogy míg egy sikkasztó, vagy gyilkos fölött való ítéleten, mielőtt kimondanák, első-, másod- és harmadfoku bíróságok török a fejüket s a legparányibb kétség esetén is inkább futni engedik, sem hogy esetleg ártatlanul megalázzák, — addig a művész fölött, aki pedig tudásának minden fokán csakis a legszebbre és legnemesebbre törekszik, egyetlenegy ember százezrek előtt korlátlan hitelességgel és tekintéllyel törhet pálcát.

Minden művész lelke egy esodlatos, titokzatos külvilág; törvényei minden földi törénnyel eltérők, nyelve külön nyelv, célja külön cél, — s egy-egy írószial mellett görnyedő, megviselt agyu, szürke férfú, egy másik hasonló embernek a magán-bizalma, a szerkesztői bizalm révén szabadon törhet be e rejtelmes világokba, a tekintély parókájával fején szabadon ülhet be mind e külön, isteni törvények bírói székebe, s egymaga képezvén a törvénytanácsot és a fejedelmi kegyet, tesz, amit akar, vagy amire képes.

Mióta Bramante a „kontár“ Michel-Angelo Buonarottit ki akarta tiltatni a Vatikánból, hány, de hány istenadta lángézt sanýargott meg egy-egy kritikus magánvéleménye, hány érdemtelent magasztalt fel az érdek és az elfogultság, s ugyanez a gyarló két érzés egyike, vagy másika hányszor fosztotta meg, és hányszor fogja meg ezután is megfosztani nemzetünk művészeinek legjobbjait?

A művészettel való bánás módjának oly típusát mutatja be ön mai tárcájában, amelylyelényegérték, követendőnek tartok, amelyért lelkesülök.

Iskolás gyerek módjára ne oktassa az író a művészt, hanem elemelő lelkének reflektorával oly fényt vetítsen a művész működésére, amely fénynek világosságánál lássa meg a művész önmagát, s lássa meg őt a homályban botorkáló társadalom is.

A művészet birodalmának mai keretein rések vannak.

Az ön reflektorának fénye im feltárta e réseket is, és a rajtok keresztül látható új világ messze perspektíváját szépen világítja meg. Abban a perspektívában tesz-vesz, irtog, és telepítő munka előkészületeit végzi az ön szerény mivoltom is. Midőn tehát ön működésbe hozta a reflektorát, szemembe csapott a fénye, s látva, hogy a régi sötét helyett világosság lön körülöttem, voltaképpen úgy érzem magamat, mint egy — leleplezett.

A kereteken belül vannak a cs. és kir., és más mindenféle Akadémiák. A részen túl, a kereteken kívül: az Isten szabad, szép természetének iskolája.

A kereteken belül van München, Bécs, Páris, Andrássy-ut, — a kereteken kívül (merjem-e megnevezni? Megnevezem, hiszen ön rávilágított): Szolnok! Szolnok, stb. stb....

Hogy nem holmi bolondos, parlagi gon-

dolat a szolnoki művész-település, egyelőre az ön világításában, később pedig majd eredményeiben meg fogják tudni, el fogják ismerni azok is, akik ebben a percben még a jó öreg tradícióknak kötormusáról fölényes fintorral mosolyognak rajta.

Ki a verőfényes, vadvirágos, szabad légjárata természetbe! Ki a fajnelli, szép magyarság közé! Es egyszersmind vissza a nagy idők céh-rendezéséhez! A hosszuhaju „művésznövendék“ fajtáját váltás fel a „művészinás“. Szabad órákban a kávéház helyett az ereszhéj alá, meg a kis házi könyvtárba!

Ahol ezek a művésztanyák létesülnek, honosodjék meg ott a komoly munka versengő láza és a szép lélek derüje; munka és vigalom az elmúlt nagy idők művész-stilusában. Keletkezzenek ott gócai a lélek-műveltségnek. Eljenek ott s nőjenek fel ott művész-nemzedékek. A jelen, közgyűjteményekben és nemes szellem-örökségben rakja le ott a jövő előkészítését. Művészet és társadalom forradjon ott egybe, s kepezze a magyar nemzeti közműveltségnek kelesztő kovászát.

Ezek a tanyák szervezzék meg a művész lelki Magyarországot!

Az ilyen Magyarországot ismerni fogja az egész világ, megtanulják a nyelvét, s nem győzhet rajta sem „közös ügy“, sem a füst nélkül pukkanó lópor.

Ir ön arról is, hogy kiállításainknak vegyes raktári jellegű megszűntetve, módot kellene keresni az egyes művész-egységek és művész-csoportok intim bemutatásának rendszerére.

Amennyire szükségét érzem annak, hogy évenként legalább egyszer nagy szabásu nemes versenyre sorakozzanak összes művészeink, épp annyira szükségessé tartom a szűkebb körű, kisebb, intim kiállításoknak a folytonosságát. Ugyan abból az okból, amely az ön kiindulási pontja is.

Vajjon a jó módú Képzőművészeti Társulat részére nem lenne-e minden irányban jutalmazó vállalkozás, ha a város központjában két-három terem e célra berendezve magának?

Hazaifias üdvözlettel

K. Lippich Elek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya ma délután Thón Károly elnöklete mellett ülést tartott, amelyen először Bugaretsky István I. tag tartotta meg székiogaló értekezését: A bronz és aethyl-alkohol egy-másra hatásának sebeségéről. Utána Höbgyes Endre értekezett arról a kérdésről: Szükséges-e ismétlődő veszett állat marás esetén az újra védőtás.

A vesztség elleni immunitás tartóságának idejéről eddigelé nincs tapasztalatunk. Olyan eset, hogy valakin kitört volna a vesztség, aki már egyszer védőtásta magát és akit később újra megmárt a veszett kutya, ha elmulasztotta az újra védőtást, nem fordult elő, így közvetlen észlelés hián nem tudják azt, hogy meddig tartat az első védőtások által létesített mentesség ideje. Kutyan tot kísérleténél Höbgyes tanár azt tapasztalta, hogy ezeknél az immunitás négy év mulva megszűnik. Két ilyen kísérletének eredményét adja elő. E kísérletek igen fontosak azért, mert ezeknek analógiája alapján azt kell felvennünk, hogy embernél is így van a dolog. Ha tehát az emberi szervezetben is megszűnik egy idő mulva a mesterségesen előidézett mentesség a veszteség ellen, világos, hogy ismétlődő veszett állat marások esetén a bekövetkező veszélyek kikerülése céljából újra védőtásta kell az illetőt.

Ezután Kövesligethy Radó I. tag olvasta fel: Az égi testek fejlődése és kora II-ik és befejező közöemény. Höbgyes Endre bemutatta Vámosy István poszonyi kerületi orvos művét: Adatok az orvosi rend és tudomány, a gyógyszerészet és a járványok történetéhez Pozsonyban. Rados Gusztáv I. tag bemutatja dr. Schlesinger Lajos kolozsvári egyetemi tanárnak „A Hermite-féle alakokról“ című értekezését és Gruber Nándor főreáliskolai tanárnak „Az egész számok hatványösszegeiről“ című dolgozatát.

○Ujságkiadók Lapja. A Magyar Ujságkiadók Szövetségének hivatalos értesítője a második évfolyamba lépett januári számával. A kitűnő szaklapot Rábel László és Tenkei Zsigmond szerkeszté nagy gondnal. A legutóbbi szám változatos tartalmu s a szakkörök érdeklődését méltán megérdemli.

○Lejáró pályázat. Az 1900-ik évi akadémiai nagyjutalom (200 arany) és Marozibányi-mellékjutalom (50 arany) az 1894—1900. évkörben megjelent, a széptudomány körébe tartozó munkák legjobbjainak lévén odátérítendők, az Akadémia-figyelmezteti az ily munkák szerzőit, hogy műveiket 1901. január végéig a főtűkari hivatalhoz küldjék be, főljegyzvén röviden, amit munkájok kiváló vonásának tartanak. Azonban e figyelmeztetésnek koránt sincs az az értelme, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, nem pályázhatna; sőt ha az Akadémia kiadásában jelent meg, vagy könyvtárba már beküldetett, hivatkozás történhetik arra, hogy a beküldött munkával szerző pályázatú kíván.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A Domonkosok gyermekei. Domonkos Lajos Teréz-körtű cipész a múlt hónap ötödikén nagy szomorúság érte. Hazatérve a lakására, üresen találta a gyermekszobát, melyből a három kis madárka, a nyolcadfél esztendő Ilonka, az ötéves Margit s a négyéves Lali hiányzott. A megrémült szülők legott jelentést tettek az esetről a rendőrségen, mely csakhamar kiderítette, hogy a gyermekeket egy Fazekas nevű tízennégyéves eselédleány esalta el magával. A gyermekek az érsek-utcai iskolába jártak s édes atyjuk mindennap elküldte értük az insáit. December ötödikén az inas a gyerekek elő ment, mikor egy idegen leány kézen vezette kísértte a gyermekeket s azt mondta, hogy ő az új eseléd. Az inas elhitte ezt s a fele utról visszafordult. Ezalatt Fazekas Anna elvitte a három apróságot Kőbányára, ott levette a fiúcska felső kabátját s két forintba elzalogosította, aztán a vasúti állomásra vitte őket s jegyet váltott Monorra. Sötét este volt, mire a gyermekek Monorra érkeztek, ahol egy faluvégi házban háltak meg s reggelre kelve a lány kivette a kis Margit fülbevalóját s eladta a kvártélyos asszonynak nyolcvan krajcárért.

Ezen a pénzen Ceglédre akart jegyet váltani, de Pálinszki Pál vasúti máháló, aki a lapokból olvasta a Domonkos-gyermekek elrablását, elfogta a gonosz teremést. A szolgabírói hivatalban kihallgaták s akkor elmondta, hogy a gyermekeket Ceglédre akarta vinni a néne gazdaasszonyához, aki azt írta neki, hogy szeretne egy gyermeket örökbe fogadni. Fazekas Annát Budapestre kísérték s átadták a bűntető törvényszéknek, mely gyermekrablásért helyezte vád alá.

Ebben az ügyben ma volt a végfárgyalás. Az ítélőtáncosban Oláh bíró elnökölt, védő dr. Brachfeld Hugó volt.

A vádlott azt mondja, hogy tízennégy esztendő, de hogy melyik esztendőben született, nem tudja kiszámítani. Panaszodik, hogy nagy beteg, s gyakran vannak epileptikus görcsei. A gyermekrablást beismeri, sőt Monoron azt is elmondta, hogy Alberti-Irsán is lopott egyszer egy gyermeket. A vizsgálást ezekre a dolgokra nem terjeszkedett ki, sőt azt sem tudják bizonyosan, hogy hol született a vádlott leány, s hogy valóban Fazekas Annának hívják-e? Ő maga is hol Annának, hol Ilonának, hol meg Irmának mondja magát. A törvényszék tehát igen helyesen cselekedett, mikor a tárgyalást elhalasztotta, s a vizsgálat kiegészítését rendelte el.

§§ A konitzi gyilkosság. Berlinből táviratozzák, hogy Kracht bűnügyi biztos Konitzban szombaton este letartóztatta Weichtel községi iskolai tanítót, akit az a gyanu terhel, hogy ő gyilkolta meg egy év előtt Winter Ernő gimnazistát. A gyanu arra támaszkodik, hogy körülbelül néhány héttel a gyilkosság után Weichtelt elhagyta a felesége és gyermekét is magával vitte. Akkoriban azt rebesgették, hogy Weichtel féltékeny volt Winter Ernőre és azért ölte meg a boldogtalan tanult. Néhány lap közölte is ezt a híresztelést s ezért aztán Weichtel sajtópört indított. — Ma a bírói gyűlésen azt beszélték, hogy egy magasrangú városi hivatalnok Konitzból táviratot kapott arról, hogy Weichtel a rendőrségen beismerő vallomást tett. Ez a jelentés még nincs megerősítve.

Nyilttér.

A tisztelt hölgyközönség figyelmébe!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a Fischer Simon és társai cégtől, hol 18 éven át működtem, kiléptem és Budapestben

IV., Kristóf-tér 2. sz. a.

(A Rózsavölgyi és Tarsa-féle zeneműkönyvtár mellett)
selyem-, csipke- és szalag-áruüzletet nyitok. Üzemem legközelebb 1901. február 1-én megnyílik.

Közszeg Henrik.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, január 21. Ferenc Ferdinánd főherceg ma délelőtt kihallgatáson fogadta Koch bajor alezredest, továbbá a 82. gyalogezrednek Cantel ezredes, a 7. ulánus ezrednek Janoch Hugó ezredes és a 6. hadtest tüzérségi-ezrednek Scholley ezredes által vezetett tiszti küldöttségeit. A küldöttségek tagjai és Koch bajor alezredes este ebédre voltak a főhercegnéi hivatalosak.

Bécs, január 21. Őfelsége Kirschner berlini főpolgármesternek a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

Berlin, január 21. Lieber-, a centrumpart vezető

súlyosan megbetegedett. A nagybeteg pártvezért kórházba szállították.

Berlin, január 21. A letartóztatott Sanden igazgató családja kérvényt adott be az igazságügyminiszterhez, hogy bocsássák szabadon Sandent, mert beteg. A kérvényt elutasították.

Darmstadt, január 21. Greaney vezérőrnagy, a hesseni nagyherceg első szárnysegéde, hirtelen meghalt Pétervároton, a hová a nagyherceget elkísérte. A szárnysegéd influenzát kapott s ahhoz aztán tifusz szegődött.

Osztrák kiállítás Londonban.

Bécs, január 21. A lapok jelentik, hogy előkelő műiparosok 1902-ben Londonban iparművészeti termékekből kiállítást rendeznek s a terv hathatós támogatását kéri a kormánytól.

A svéd király.

Stockholm, január 21. A király ma ismét átvette a kormányzást.

A dél-afrikai szabadságharc.

Standerton, január 21. A boer békebizottságnak az a képviselője, aki 18-ikán innen Delanzesdrifthe ment, hogy az oranjei boerokkal találkozzék, visszaérkezett s azt jelenti, hogy a boeroknak elegendő eleségük és lőszerük van, asszonyaikról és gyermekeikről pedig az angolok gondoskodnak. Ilyen körülmények között nem szándékoznak békét kötni az angolok föltételei mellett.

London, január 21. A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból tegnapi kelettel: Három johannesburgi rifle-század Springs mellett, nem messze Johannesburgtól, megtámadott egy boer előőrsöt és elfogta Később ugyanez a csapat visszavert egy kemény támadást.

London, január 21. Az angol csapatok reggel ellenállás nélkül megszállták a Gambia folyó északi partján lévő Sallikeni helységet és az angolok ellen föllázadt bennszülöttek hat vezéréberét elfogták.

London, január 21. A Sunday Special szerint az angol kormány legközelebb újabb hadikölcsönt fog kibocsátani 10 millió font sterling értékben 96 százalékos emissióval.

London, január 21. A Standardnak egy pretóriai távirata jelenti, hogy esütörtökön 200 boer a Delagoa vasutvonalat Palmroal és Bruckspruit között szétrombolta. A sinek alá dinamitot raktak és így robbantották fel a vasúti vonalat.

A francia kulturharc.

Páris, január 21. A képviselőház ma folytatta az egyesületekről és kongregációkról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

De Mun visszautasítja Trouillot előadónak a kongregációk ellen emelt vádjait és aztán a holt kézi vagyon kérdésével foglalkozik. Kétségsbevonja a kormány által közzétett adatok helyességét, amelyek a kongregációk tulajdonában lévő birtok értékét egy milliárd frankra teszik, és bizonyítja, hogy e birtokok nagy része nem „a kongregációk” tulajdona. Ő a kongregációk tulajdonában lévő birtokok valódi értékét, beleértve az állam által elismert birtokokat is, nem becsüli többre, mint 435 millióra. Szemere veti a miniszterelnöknek, hogy a szocialisták izgatásaitól meghátrált és panaszodik Trouillot jelentésének heves hangja miatt. Emlékeztet azután arra, hogy a kongregációk a távol Keleten minő szolgáltatásokat tesznek Franciaországnak és arra kéri a szabadság barátait, hogy vessék el a törvényjavaslatot. (Tetszés jöbbről.)

Waldeck-Roussseau miniszterelnök azt válaszolja, hogy a törvényjavaslat célja a polgári társadalomnak megtámadhatatlan tulsúly biztosítani. A kormány a javaslat megszavazását szükségesnek tartja. Azután a javaslat elveit és célszerűségét fejtegeti és végül kijelenti, hogy az egyház egyáltalán nincs fenyegetve. A kormány a javaslat által nem kíván egyebet, mint hogy a békét és a törvényes intézmények szabályszerű fejlődését biztosítsa. (Viharos tetszés.) A képviselőház 293 szavazattal 226 ellenében elhatározta, hogy a miniszterelnök beszédét a községekben kiűgeszszék.

Bányász-sztrájk.

Monceau-les-Mines, január 21. A bányamunkások ehatározták az általános sztrájkot és béremelést követelnek.

A khinai bonyodalom.

Berlin január 21. Gróf Waldersee jelenti Pekingből 19-iki kelettel: Tiencinnből tegnapi Hoffmann őrnagy vezetése alatt egy különítmény ment a Tiencintől északnyugatra lévő Cihhai-tó környékére, ahol rablók gyülekeznek.

Közgazdasági táviratok.

New York, január 21. (Terménytőrsé.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.10/10 (9.7/10), Január 9.36 (9.44), Áprilisra 9.31 (9.40). New-Orleansben

helyben 9.10/10 (9.7/10). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphában 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.27 (1.27). — Zsír: Western steam 7.70 (7.75). Robe és Brothers 7.90 (7.95). — Tengeri iránzata állandó. — Január 47.— (47.—); Márciusra 45.1/2 (45.1/2). Májusra 44.1/2 (44.1/2). — Buza iránzata szilárd. Piros ősz helyben 80.1/2 (79.1/2). Január —. (78.1/2). Márciusra 79.1/2 (78.1/2). Májusra 80.1/2 (79.1/2). Júliusra 79.1/2 (78.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2.1/2 (2.1/2). — Kávész: Iair Rio 7. sz. 7.1/2 (7.1/2). Jan.-ra 5.70 (5.65). Márciusra 5.75 (5.80). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.65). — Cukor: 3.10/10 (3.10/10). — On: 26.55 (26.37). — Rész: 17.— (16.7/10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 21. (Terménytőrsé.) (Zárlat.) Buza iránzata szilárd. Jan.-ra 71.1/2 (71.1/2). Márciusra 75.1/2 (74.1/2). Tengeri iránzata állandó. — Január 37.— (38.1/2). — Zsír: Január 7.33 (7.35). Májusra 7.42 (7.45). — Szalonna short clear 7.30 (7.37). — Sertésbűs: Január 14.77 (14.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Legujabb.

London, január 21.

A ma kiadott kedvezően hangzó két bulletin ellenére a lakosság minden percben várja a katasztrófa híret. Senki sem bízik a királynő felgyógyulásában. A lakosság levert. A Cityben s a tőzsdén teljesen szünetelt a forgalom. Az utcákon nagy néptömeg hullámszik. Mindenki a Mansion-house és a Buckingham-palota felé tódul, ahol legelőször szökták kiragasztani a bulletineket. A klubok tömve vannak. Mindenütt az utolsó jelentést várják.

Még nagyobb az izgatottság a vidéken. A táviróhivatalok nem győzik a munkát. Minden hivatalos bulletin Londonból százezer példányban, százezer táviratban küldenek szét az ország minden részébe.

A Cowesből érkező magántelegrammok elmentmondanak a hivatalos jelentéseknek. Délben egy ily távirat azt jelentette, hogy a királynő időnként elvesztette eszméletét, folyvást vizzik tömlőkben az oxigént a királynő szobájába. Délben táviratilag hívták meg sir Thomas Belowot, az agybántalmak specialistáját, aki az udvari orvosokkal konziliumot tartott.

A királynő betegségének előzményeiről csak kevés új részletet tudunk. Néhány hét előtt veték észre az orvosok, közvetlenül az Osborneba való költözködés után, hogy a királynőnek nincs étvágya. Az is aggodalmat keltezt, hogy mikor a királynő az állomásról a kastélyba hajtatott, mely álomba merült. Köztudomású, hogy Lord Roberts tábornagyot Dél-Afrikából való visszatérése után csak pár percre fogadta audiencián, mert nagyon gyöngy volt. Beszéli, hogy a királynő egészségét a harcattól érkező hírek rendítették meg. Azt mondják meghitt emberei, hogy valahányszor egy-egy arisztokrata-családból való tiszt haláláról értesült a királynő, egész nap zokogott. Mindannyiszor levelet irt a családnak és kérte, hogy küldjék el a harcteren clesett katona areképét.

London, január 21.

Egy magántávirat, amelyet este hét órakor adtak fel Cowesben, azt jelenti, hogy az utolsó bulletin kiadása óta a királynő állapotában nincs kedvezőtlenebb fordulat. A királynőt a walesi hercegné továbbá Beatrix és Lujza hercegnők ápolják.

A londoni legmagasabb állami hivatalokban megteszik az előkészületeket a trónváltásra. A belügyminiszter, a titkos tanács elnöke, a devonshirei herceg és Salisbury még ma Londonba érkeznek. A windsori kastélyban takarítják a szobákat és készülnek az udvar fogadására.

London, január 21.

Ritchie belügyi államtitkár sürgős hívásra Osborneba utazott.

Berlin, január 21.

A Kreuzzeitung szerint a legutolsó táviratok alapján az udvarnál reménykednek, hogy Viktória királynő felgyógyul, de aggnakn Frigyes császárné miatt, akit anyjának súlyos betegsége ágyba döntött. Beszéli, hogy az özvegy császárné az első aggasztó hírre Osborneba akart utazni.

KÜLÖNFÉLEK.

Dal.

Szegény Virág Erzsit nagyon kicsufolták,
Mikor a templomból haza menni látták,
Rossz volt a ruhája, százágra állt rajta,
Szegény Virág Erzsit nagyon régen varrta.

Cifra Kádár Julist nagyon földiesérték,
Mikor a táncheyről hazáig kísérték,
Fülfütyögött szerelt, selyem a ruhája,
Rózsavízben fürdik mind a két orcája.

Dankó Pista.

A táncról.

Egy érdekes és hasznos könyv látott mostanában napvilágot. Mazzantini Lajos és Mangold Gusztáv adták ki a *Táncok és táncok könyvét*, amely utmutatással szolgál a tánc és ezzel kapcsolatos illem elsajátítására, különös tekintettel a kormagyar és társas-táncok, valamint a táncmulatságok szervezése és rendezésére.

A könyv általános részében azt fejtegeti, hogy a tánc, mint okzerű és szabatos mozgás, az egészség fenntartására és fejlesztésére jótékony hatást gyakorol, de csakis egészséges emberről. Azt pedig, hogy valaki egészséges-e vagy beteg, onnan itélik meg a táncmesterek, hogy míg az egészséges ember arca tánc közben kipirul, a beteg elhalványodik. Ebben az utóbbi esetben tartózkodni kell a táncotól. Kikel a könyv a táncosoknak abbeli szokása ellen, hogy egyes táncosok nem engednek pihenéshez jutni egy-egy mulatságon, s ugyyszólván agyontáncolatják őket, ami már sok fiatal leánynak korai halálát okozta. Mert a táncnál is mértékkel kell élni, különben ártalmas.

A második részben már a testtartással, közönnyel és illemmel foglalkozik a Mazzantini könyve s nagyon sok megfigyelendő tanácsal szolgál.

Rossz, sőt illetlen magatartásról tanuskodik — ugymond a könyv, — ha például valaki társalgás közben — vagy egyébkor — körmeit rágja, pattogatja, vagy ujaival játszik s kezeit összedörzsölgeti; továbbá, ha kezeit ököbe szorítja, ujjait ropogtatja és lábait rezgetti, szóval, ha olyasmit cselekszik, mi mások előtt kellemetlen, vagy feltűnő volna, mint például a szembunyorgatás, a kacsinás, vagy az arceltorzítás stb. Ugyeljünk, hogy nővel szemben a székes lovagló helyzetet ne foglaljuk el. A fűtűrésés is igen furcsa — különösen a nőknél felette elítélendő — szokás.

Majd a köszöneti módzatokkal foglalkozik a könyv, s többek között a következőket írja elő:

Férfinék nővel az utcán kezét szorítani nem éppen ildomos; ennek csak a szalonban van helye, valamint

a hölgyek részéről a esókolódásnak is, mely például az utcán helytelen cselekedet.

Ha fiatal ember között fiatal leánynak, s a körülmenyeknél fogva kezét adnak egymásnak, mindig a fiatalember nyujtja előbb kezét.

A kevésbé magasrangú mindig megvárja a rangban fölötte álló, vagy idősebb egyén kezadását, sőt ezt idős emberrel szemben akkor is tegye, ha az, társadalmi állását tekintve, rangban nálánál alacsonyabb volna is.

A kézszorítás legyen mindig ildomos, s nem is annyira kézszorítás, mint inkább kezadás. Általában a kézszorítás csak barátainkkal, vagy olyan egyénnel szemben van helyén, akikkel jól vagyunk, vagy bármiféle tekintetben közel állnak hozzánk.

A kézszorításra vonatkozólag azt jegyzi meg, hogy az teljesen divátját multta. Csak kivételes esetben, mint a lovagias hódolat, vagy megkülönböztető tisztelet jele használható.

Ezután a táncmulatságok rendezésére tér át Mazzantini s rendkívül sok idővös és figyelemreméltó tanácsot ad a bárendezőknél, majd a nálunk divatos mulatságokat írja le.

A batyu-bál (piknik) hazánkban a legelegánsabb mulatság s miután egyes társaságok vagy körök rendezik, rendszeresen csak közeli ismerősök találkozásának és mulatságának színhelye.

A piknik szervezése részvények útján történik. Egy uri társaság összeáll s megszabja a részvények árát. Minél magasabb a részvények ára, a mulatság sikere és fénye annál inkább biztosított, miután a pikniknél mindenről a költségvetés urak gondoskodnak: előállítják a zenét, kotillon-jegyeket, virágokat s lehetőleg gazdag soupét. De nemcsak a bál szükségleteiről, hanem a hölgyekre való tekintettel, még ajándékokról is gondoskodnak, legalább is virágoktréttákkal lepik meg őket. A pikniknél főszóly fektetendő a bőkezűségre, ugy a fényes világitás, mint a virágoktrétták, kotillon-jegyek, főleg pedig az étkek választékos és gazdag előállítását tekintetében.

Megjegyezzük, hogy nemcsak uri, de hölgytársaság is rendezhet pikniket, ugyancsak részvények útján. A hölgy-piknik az urakétól semmiben sem különbözik. Az urak által rendezett batyu-bálnál nyomtatott meghívók szükségesek, melyeket a rendezők sajátkezüleg szolgáltatnak kézhez.

A rendezőknél, mint háziuraknak, a legnagyobb figyelmet kell kifejtetni s a hölgyeket már az ajtónál fogadják, helyekhez vezetik s lehetőleg igyekeznek őket mulatni.

Az illen ugy hozza magával, hogy a vigalom végével a hölgyeket egészen a kocsihoz kísérik.

A táncmulatságok leírása után a tánc történetét ismerteti a könyv. A tánc története — ugymond — egészen az ó-korba vész. A zsidók már ismerték. Az ó-korban már a szőlőtánc is ismeretes volt s a törté-

nelem Heródiás leányában örökíti meg az első bálérinát, aki, midőn Heródes Galileában ünnepélyt rendezett, az étkezés alatt a terembe lépett és oly kecses táncot, hogy Heródes elragadtatásában azt mondta neki: kérjen tőle bármit, minden kívánságát teljesíti.

Eleinte a saját nótájuk mellett táncoltak az emberek s csak később jöttek rá, hogy zene mellett könnyebb s kellemesebb a tánc. Ez az utjítás a görögök érdeme. A görögöknek külön harci- és fegyvertáncok voltak s ezt a szokást több európai kultúrny is átvette tőlük.

Megemlékezik azután a táncdühöről, amelyet Olaszországban a Tarantula-pók marásával hoztak kapcsolatba. A *Tarantismusról* első hireink Perotti Miklóstól (1430—1480) erednek, kinek leírása szerint a betegek buskomorak lettek és sokan olyan fogékonyakká váltak a zene iránt, hogy az első hangokat hallva, kurtanjantya ugrottak fel s léiholtan kidőlőleg táncoltak; nehányan azonban folytonosan leborultak és sirtak. A zene elmúltával a táncosok újultán rogytak össze; néhány taktus után azonban újult erővel folytatták a táncukat. Előszertettel viseltek a fénylő tárgyak, a vörös szín és a tenger iránt, mely után a még máig is ismert tarantula-dalok (tarantella) erednek.

Majd a kankanról mond el egyet-mást a könyv. A kankan keletkezése Franciaországban körülbelül 1830-ra esik, de csak 1892-ben kellett különös figyelmet. A rendőrség általánosan betiltotta a kankant, de használatul, mert e tánc Franciaországban a mai napig fenntartotta magát.

A kankan megteremtőit francia katonatisztek voltak, kévessel a forradalom kitörése előtt. Ugyanis általános elhatározást, hogy mellözve minden szabályhoz kötött tánclepet, ugy fognak táncolni, amint éppen kedvük tartja s ezt a nyilvános tánciskolákat tartó mestereknek ki is jelentették.

E tánc csakhamar általános érdekltséget kellett a nagy közönség körében s divattá vált, minden egyéb táncnem mellözésével.

A következő fejezetekben a magyar táncról mond el érdekes dolgokat a könyv. Ha őseink — ugymond — ma feltámadnának és látnák szép nemzeti táncunkat, bizonyára nem ismernék reá.

Hajdanában:

Délcegen, miként a palma,
Majd előre, majd bokázva.

méltóságos, daliás és harcias szellem longte át a magyar táncot. Őseinknél a dárdók (dárdások) kezdete mindenkor ének volt és csak azután kezdődött a *toborlássu*; ezt fölvaltotta az ugynevezett *friss*, a mai csárdás, melyet kitaró hűvel jártak egészen a belejárásig, midőn ismét a *tobor* vagyis *három* a tánc kezdődött, melyet ismétlen a *friss* követett.

Igy mulattak őseink kivilágos-kivirradig.

Ma pedig ritkán láthatunk eredetiségében megmaradt magyar táncot. Legtöbb vidéken a méltóság

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNJÁK.

(51)

— Milyen nagy csalódás. Milyen borzasztó, milyen rettenetes csapás Zinára! — ismételtette elfojtott keserűséggel magában.

Lehetőleg gyorsan elhagyta a temetőt, belepött a városba és szomorú gondolataiba elmélyedve, az új menedékhely felé irányította lépteit.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Vaszilij bajba keveredik.

Az új menedék, amelyet Vaszilij már jóelőre előkészített, a város legbelsejében fektett. Vaszilij már vagy két héttel a merénylet előtt hónapok szobát bérelt, ugy hogy a szoba-asszony esetleges gyanu esetén azt valjha, hogy Pavluk Onesime (Vaszilij új neve) már régebben tartózkodik házában. Vaszilijnek — az igazat megvalva, — még másik mellékes és személyes célja is volt a lakással. Ingó vagyonuk jó részét — amely a merénylet folytán elveszne, — biztonságba akarta hozni. Azonban ezt a személyes célját titokban tartotta, hogy vigyázatlan társainak ne adjon alkalmat a csufolkodásra.

Vaszilij esténként nem volt elfoglalva és egy pár mérföldnyi séta nem is volt ellenére, elvállalta hát, hogy névleg kettős életet folyt. Alkonyatok, ingó vagyonuk egy részével zsebeiben, akárcsak munkájából térne haza, beállított az új lakásba. Ejjféltájában elment, hogy a szoba-asszony elihesse, hogy ott aludt és csak korán reggel ment el. Hogy a lakást biztosabbá tegye,

Vaszilij rávette Andrejt, hogy néhány nappal a merénylet előtt ő is nézzen fel az új lakásba. Ugy mutatta be a szoba-asszonyak, mint albrőlőjét, akinek elállítását adta a szoba felét. Andrej irnokknt, szerepelt s azt mondták, hogy sokszor van sürgős házi munkája. Ez által lehetővé vált neki gyanu nélkül naphosszat otthon üldögelni. A legközelebbi napokban nem valami tanácsosnak látszott az utcán mutatkoznia.

Az egész város felfordult. A rendőrök még az elmenekült foglyoknál is keményebben kutatták Andrejt. Testének, arcának, szemének, hajának és isten tudja miének pontos leírása száz meg száz rendőr, esendőr, zsandár, detektiv és kém kezében volt, akik mindenütt kutattak utána. Azonfelül valahogy, alkalmasint valami ügyelenség következtében, kiszivárgott Andrej igaz neve is. Ez csak fokozta üldözöt büzségét. Nem egy régi számadása volt a rend őreivel s ezek nem feledkeztek meg róla.

Vaszilij helyzete sokkal jobb volt. Az elfogatási parancs ki volt ugyan adva, hanem a kémek s rendőrgyökök nem tudták, hogy kit keressenek. Andrej annyira lefoglalta a rendőrök figyelmét, hogy észre se vették társának arcát. A leírás, amelyet az igazott rendőrök Vaszilijről adtak, homlokegyenest ellenkezett a pinérek és szolgakéval, ugy hogy a rendőrök végre is kénytelenek voltak azt gondolni, hogy az, aki a koromban a lovakat gonozta és aki a merényletnél a kocsi hajtotta, nem ugyanazon ember.

Vaszilij legalább is olyan biztosnak érezte magát Duleravnikban, mint azelőtt. Szabadon járt-kelt az utcákon. Vásárolta az eddelét, újságot és hirt hozott Andrejnak barátaitól. Minden másodnap találkozt Volicselal, aki átadta neki barátai üzeneteit. Igyekezett szórakoztatni barátját s jól-lehet mitsem szólt, mindent megtett, hogy elozlassa a but és kétségbeesést, amely Andrej lelét marta.

Az a hét, amelyet Andrej a merénylet után visszavonultságban töltött, bizony egyike volt élete legszomorubbjainak. Hogy a két foglyot kiragad-

ták az ellenség kezéből, legkevésbé sem vigasztalta meg Boris vesztét. Klein és Levshin barátok voltak s egy pillanatot sem habozott volna, hogy megmentésükért kockáztassa életét. Ha csak e kettőtől van szó, ő a világ legboldogabb embere. Hanem így csak balsikernek tekinthette a vállalatot. Boris elvesztése mindent elrontott.

Ami kinoxta, az nem éppen Boris miatti sajnálkozás volt. Andrej ebben az időben nem sokat gondolkodott Boris jóvendő sorrsáról. Ami szívének fájt, azon sajnálat volt, hogy nem lehetett ott akkor Boris. Ehhez járult bizonyos mértékben szegénykezése, hogy ennyire megcsalta Zinát várakozásaiban és ilyen óriási fájdalmat mért rá. Oh csak az a néhány ostobasága nem lett volna; most annyira más vége lehetett volna mindennek. Boris Zinával lenne és a vesztégar letelével ő náluk volna. A kép annyira élénk, oly szép volt s oly közel érezte már, hogy a düh-től és fájdalomtól majdnem felsikoltott, ha rá gondolt, hogy mindez nem egyéb, mint delibáb, üres álom, a képelet kegyetlen játéka.

Még csak egy pillanatig sem gondolta, hogy Borist fel kell adniok. Uj kísérletet tesznek. Boris ellen új vádat emelnek, — szokási kísérlet miatt. Uj vizsgálót fognak indítani, új tanúkihallgatásokat rendelnek el. Mindez roppant sok időt igényel, ezt fel kell használniok a megmentésére. Andrej fejében egy-két terv motoszkált. Hanem ez csak képzelődés volt, inkább a fantázia játéka, mint valódi terv. Emléket égette a történeteken való tőpréngés. Miért is bilitott oly ostobán Levshinnel s batorította lövésre, mielőtt Klein elkészülhetett volna? Miért vesztette el a fejét, amikor Borist a rendőrök közt látta? Ha csak jobban kiszámította volna lépteit, vagy ferde vonalban támad rájuk, Boris helyett az egyik zsandárt teperte volna földre. Andrej száz, meg száz változatot, kombinációt képzelt el, amelyek mindegyike okvetlen jobb eredményre vezetett volna.

(Folytatása következik.)

már egészen hiányzik s valami idegenszerű, hogy ne mondjuk, szláv-típusú ki belőle.

A magyar táncnak jelenleg két típusa különböztethető meg; az úgynevezett *tobor* vagy *verbunkos* és a *csárdás*.

A *verbunkos* nem egyéb, mint a régi és szláv-tánc, mely most leginkább a huszárak és a magyar köznépnek kizárólagos specialitása.

Ami a *tobor* (toborzó) vagy *verbunkos* lejtésmódját illeti, ez hasonlóan történik, mint századokkal ezelőtt, tudniillik vagy *szóló*, mint ahogy *Kinizi* és báró *Balassa Bálint* (kék-kóci) lejtették, vagy pedig körben elhelyezkedve. Utóbbi esetben azonban némi szabályhoz van kötve, amennyiben a fériben körben lépve, bizonyos figurákat csinálnak, de csak magányosan. Némelyek pedig együttesen. Míg az egyik táncos körben táncol, a többiek egy helyben állnak s bevárják, míg a sor rájuk kerül.

A táncostereken út ezután egyet Mazzantini, akik nem jól tanítják az ifjúsággal a csárdást. A csárdás — ugymond — két részből áll: *lassuból* és *frissből*. A lassu lépései sétalépések ugrás nélkül, csak a zene minden nyolc, vagy tizenhat üteménél szokásos a *bokázó*, élénkebb mozdulattal.

A *friss*, vagyis a tulajdonképpeni *csárdás* a *lassu*-nak éppen ellenkezője; kitűző tüzzel, de mérsékelt ugrásokkal, mindamellett izléssel táncolando.

A friss kezdetével ösünk táncosnőjüket rendszeren háromszor-négyszer is megforgatták egy helyben, csak aztán rakták az igazít apró-dobogó lépésekkel, közbe-közbe *mártogatva*, vagy gyorsan jobbra és balra forgatva a táncosnót, vagy cserélgetve egyik oldalról a másikra.

Végre figyelmébe ajánlja a csárdás-táncosoknak, hogy fejekkel, vállakkal ne bolyingtassanak, hanem komoly és méltóságos módon táncoljanak.

A könyv végül ismerteti a *Szölli-telei kőrtáncot*, a *Lakatos-féle kőrtáncot*, a *kontra-táncot* (francia négyes), a *fűzér-táncot* (kotillon) és a *divatos kőrtáncokat*.

← Német fejedelmek életkora. A nemrég elhunyt *sász-weimari nagyherceg* legidősebb volt a német fejedelmek között. Születésük éveinek sorrendjében így következnek egymásután a német fejedelmek: A *streitzi nagyherceg* (1819), *Luipold régens-herceg* (1821), a *meiningi herceg*, a *bádeni nagyherceg*, az *altenburgi herceg* (1826), a *sász király* (1828), a *saxony-hauseni fejedelem* (1830), a *lippei fejedelem* (1831), az *anhalti herceg* (1831), az *ifjabb Reuss herceg* (1832), a *brunschweigi régens-herceg* (1837), a *lippei régens-gróf* (1842), az *idősebb Reuss és a schaumburgi herceg* (1846), a *hajori és a württembergi király* (1848), a *rudolstadt-i herceg és az oldenburgi nagyherceg* (1852), a *schweini régens* (1857), az *ifjabb Reuss hercegi trónörökös* (1858), *Vilmos német császár, porosz király* (1859), a *hesseni régens-nagyherceg* (1868), a *weimari nagyherceg* (1876), a *schweini nagyherceg* (1882), a *koburgi herceg* (1884).

← Színház a Tildis-kiosokban. Nincs a világon egyetlen színház sem, amelynek az építése oly sajátos volna, mint a török szultán színház, Konstantinápolyban. A parkett éppenséggel nem emlékeztet az egyéb európai színházak földszintjére; nincs rajta egyetlen széksor sem; az ülőhelyek a színpaddal szemközt levő fal mellett vannak, e fal közepétől erkély nyúlik a színpad irányában s ez a szultán részére fenntartott hely, amelytől jobbra és balra a diplomata párholyai vannak. A hárem a legszélső párholyban ül és sűrű rácsozat zárja el ezeket. A padisah párholyának olyan a helyzete, hogy annak a színházban levők közül senki sem fordíthat hátat.

← A két diplomata. Két, Pétervárot élők előkelő diplomatával esett meg ez a kis epizód. Az egyik diplomata nagykövet volt, a másik egy dél-európai állam követi tanácsosa.

A tanácsos ebédre hívta meg a nagykövetet, s az a pontos időben meg is jelent kifogástalan frakkban de — fekete nyakkendőben. Az előzőeken házigazda alig látja meg vendégén a fekete nyakkendőt, bocsánatot kér néhány pillanatra, kimegy, s a fehér nyakkendő helyett ő is feketét vesz magára.

Ezalatt a tükörben észreveszi a teremben maradt nagykövet, hogy fekete nyakkendő van rajta, nosza kivesszi a frakkja zsebéből a készen levő fehér nyakkendőt, egy-két pillanatra, s az ügyesen megkötött csokor ott volt már a vakító fehér ingmelen.

A házigazda bejő: — fekete nyakkendőben, a vendég ott áll — fehérben.

A két ur jelentősen mosolyog. Méri a diplomata mindig jelentősen mosolyognak.

← Szászrendőrségi kisasszony. A múlt héten halt meg Brémában *Laróiz Karolina* kisasszony, aki megírta a századik estendőt, anélkül, hogy fűrtjeire

valaha rákerült volna a menyasszonyi koszoru. 1800-ban, január havában született Karolina kisasszony s alig két hete, hogy osodlatos testi épségben s szellemi frissességben innepelt meg születésének századik évfordulóját. A mindenkre és mindenre gondoló Vilmos császár, egy, az udvari porcellángyárban készült vázát küldött az agg kisasszonynak születésnapjára ajándékként, amelyre a saját arcképe volt festve. Karolin kisasszony boldoggá teszi a császári kegy, talán a boldogság lett a megölője, mert alig néhány napra hirtelen elhunyt.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Darányi az öntöző-osztorokról. Nagyrdeki körrendeletet intézett a földmivelésügyi miniszter valamennyi armentesítő és belvízelvezető-társulathoz. Ismervé azt a nagy érdeklődést, melylyel az érdekeltek gazdák az öntöző művek létesítése körüli akcióit várják, a rendeletet lényegében a következőkben ismertetjük:

Felhívja a miniszter az árvíz-társulatok figyelmét a törvény azon rendelkezésére, melylyel a csoportok szerint alakult öntöző-osztorokra érdekeltségek az állam kedvezményeit vehetik igénybe. A társulatoknak kell megállapítani az általános öntözési tervet, s biztosítani kell hozzá az érdekeltek hajlandóságát is. A társulatnak kell az érdekeltségeket összehívni, a beletetésnek úgy általános, mint az egyesek külön terhére képező részéről alaposan tájékoztatni, ugyszintén az állami támogatás törvényes mértékéről is. Az öntöző osztoraművek létesítése, üzembe állítása, költségei fedezése tekintetében bőven tájékoztatandó a miniszter, azonfelül figyelembe még azt ajánlja, hogy a társulatnak az öntözésnél felhasználható és már meglévő műveinek és munkálatainak költségei fel nem számíthatók és ezek az új társulatok terhére nem képezhetik. A miniszter rendeletét így végzi: Hiszem, hogy a társulat az öntözés kérdésével behatóan foglalkozva meg fogja találni a legcélszerűbb formáját ezen kérdés előmozdításának s ezért felkértem, hogy a kérdést közgyűlésében tárgyalva, elhatározásáról, esetleg intézkedéseiről megfelelő támogatást, vagy utbizgatást végtett annak idején hoztam jelentést tegyen.

A cinkotai vasut átalakítása. A cinkotai helyi-érdekű vasut mentén lakó érdekeltség tudvalevőleg mozgalmat indított a vasutnak villamos üzemre való berendezése érdekében. Az érdekeltek küldöttsége ma nyújtotta át Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternek idevonatkozó memorandumukat, melyben az érdekeltek részletesen kifejtették azokat az indokokat, melyek a vasut átalakítását immár elodázhatatlanná teszik. A küldöttséget Hock János képviselő, a szintén érdekeltek X. ker. plébánosa vezette a miniszter elé, aki a küldöttséget nagyon szívélyesen fogadta. A képviselő hosszabb beszédben eseteit azokat a panaszokat, melyek a memorandumban részletesen ki vannak fejtve és a miniszter jóakarattal kérte ki az érdekeltség részére. A miniszter nagyjóakarattal hallgatta a küldöttség vezetőjének beszédét és megígérte, hogy tanulmányozni fogja a kérdést, valamint hogy a kormány mindazt meg fogja tenni, amit e kérdésben a közérdek előmozdítása érdekében tehet. A küldöttség aztán Nagy Ferenc államtitkárnál és Mándy Lajos miniszteri tanácsosnál tisztelgett, aki különösen azt fejtette hosszabb beszédében, hogy a vonalnak villamossá alakítása a főváros érdeke szempontjából is kiválóan fontos kérdés. A minisztériumból Halmos János polgármesterhez, majd Beniczky Lajos alispánhoz ment a küldöttség. Előbbi a főváros, utóbbi a megye részéről a legnagyobb mérvű pártfogást helyezte kiállításba. Délután Jellinek Henrik vezérigazgatónál tisztelgett. Hock János országgyűlési képviselő szavaira azt válaszolta a vezérigazgatónak, hogy már 1895 óta foglalkozik a vicinális vasutak átalakításának kérdésével. Nagy finansziális és műszaki nehézségekkel kell megküzdödni. A részletekre nem tohet bővebb ígéretek, de kijelentette, hogy teljes egykezesettel azon lesz, miszerint a kérdés a kérelemhez képest kedvezően, de egyúttal a magyar vasútleptő törvények dicsőségére oldassék meg. A küldöttség a vezérigazgató lelkes szavaitól áthatva, nagy éljenzéssel hagyta el a társaság Lipót-körtüri palotáját, mely ily nagy küldöttséget még nem látott falai közt.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Stein Baruch kereskedő Zolkiév, Goldberger Mózes kereskedő Bártfa, Schovic Izsák bejegyzett cég Kulen-Vakuff (Bosznia), Gabaj A. Muzák kereskedő Belgrád, Kollmann Jakab borkereskedő Bécs, Wanschura Friederika Bécs, Fischer R. Ungvár.

Szászarák. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 41.60 korona pénzben, illetve 41.80 korona áruban.

Borjувásár. 1901. évi január hó 21-én. (A Budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényszerűságtől.) Felhajtás: Belüldi 616 borju 1118 drb, leölt

borju 46 db, bécsi 616 borju — db, — db. horvát, név-vendékmárha — darab, bárány 616 25 darab, leölt bárány 197 darab. Arjegyzések. — Belüldi 616 borju I. rendű 70—86 f.-ig, kivételes 92 — II. rendű 66—74 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. 86—90 f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónkint levonas nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendék márha — f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű 44—48 f.-ig, alárendelt 13—16 f.-ig, 1 kilónkint. Bárány 616 13—16 k., leölt bárány 10.—15.— k., kivételes ár — k.-ig páronkint. — Lanyha irányzat, változatlan árak.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-őlvárosi sertés-konsumvásár arjegyzése 1901. évi január 21. Készlet 400 darab. Erkezett 1500 darab. Összesen 1900 darab. Eladott 1300 darab. Maradt 600 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 80—84 koronaig, 220—280 kilogramm sulyban 82—86 koronaig, 320—380 kgr. sulyban 84—87 k.-ig, Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 80—86 koronaig, Malac 50—100 kgrig 64—80 korona. A vásár lanyha.

Bécsi vágómarhavásár. Január 21. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásár felhajtott: 3004 darab magyar fajtaju, 1036 darab galiciai fajtaju, 53 darab bukovinai fajtaju, 1148 darab német fajtaju, összesen 5251 darab szarvasmarha.

Kevés vevő, ennél fogva az irányzat változatlan. Jegyzések: 100 kilogrammonkint 616 sulyban: magyar hizódkör I. minőségű 72—76 fillér, kivételesen 78— fillér, II. minőségű 60—70 fillér, III. minőségű 50—58 fillér, galiciai hizódkör I. minőségű 72—76—80 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 62—70 fillér, III. minőségű 52—60 fillér, német hizódkör I. minőségű 78—84 fillér, kivételesen 86 fillér, II. minőségű 70—76 fillér, III. minőségű 58—68 fillér. Legelő ökör 46—48 fillér bika és tehen 100 kilogrammonkint 40—66— korona. Kivételesen — korona.

A budapesti gabonatózsdé.

Budapest, január 21.

Vontalott üzletmenet mellett 14000 métermázas buza alig tartott áron került eladásra. Az irányzat nyugodt.

Eladott: Buza. Tiszavideki: 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 f., 2000 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78-7 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78-4 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 250 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76-2 k. 7 K. 57 1/2 f., 250 mm. 75 k. 7 K. 42 1/2 f., 300 mm. 74 k. 7 K. 37 1/2 f., 200 mm. 73-5 k. 7 K. 25 f., 100 mm. 73 k. 7 K. 25 f.

Pestvidéki: 500 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 55 f.

Fehérmegyei: 100 mm. 77-5 k. 7 K. 45 f. Aradi: 1000 mm. 75 k. 7 K. 30 f.

Bánsági: 1500 mm. 74-5 k. 7 K. 20 f., 200 mm. 73-5 k. 6 K. 95 f.

Raktári: 1400 mm. 75-5 k. 7 K. 35 f. Bicskei: 460 mm. 78-5 k. 7 K. 82 1/2 f.

Mind három hónapra. A kézáru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktőzsdé szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: B u z a, Kiló, 50 kilogramm ára (K-tól, K.-ig), 100 kilogramm ára (K-tól, K.-ig). Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánsági, Bicskei.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kiló, 50 kilogramm ára (K-tól, K.-ig). Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri májszóra, Repce, Köles.

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek: Buza áprilisra 7. : : 7.51-7.52-7.51-7.52-7.51 Buza októberre . . . 7.60-7.59-7.60 Rozs áprilisra . . . 7.35-7.34-7.32 Rozs októberre . . . 7.54-7.55 Zab áprilisra . . . 5.38-6.— Tengeri májszóra . . . 5.01-5.02-5.00-5.02-5.00 Repce augusztusra . . . —.—.—.—.—

Déli évi órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle injekció és labdacscok

A legjobb és leghatásosabb szerek új és régi húgyvesztésbántalmaknál — húgyvesztésgyulladások és folyásánál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóbajok nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékeljük. Egy adag ára, friss bajoknál 1 frt 60 kr., idült régi bajoknál 2 frt 50 kr., postán küldve csomagolásiért 25 krral több, postán nélkül.

A valódi készítmények egyedül megrendelési helye: **Szt.-György gyógyszertár, Wien, V., Wimmergasse 33.**

Raktár: **Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12.** Sziveskedjék ezen hirdetést kivágni és megőrizni.

Neustein Fülöp cukrozott hashajtó labdacscái

(NEUSTEIN-FÜLÖP ELEGÉNY LABDACSCAI)

E pillulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb állnak: mentek minden ártalmas anyagot, az emésztést gyorsítják, a gyomorrendszert tisztítják, a székletet megkönnyítik, a gyomorban felgyülemlett gázokat elvezetik, a gyomorban felgyülemlett gázokat elvezetik, a gyomorban felgyülemlett gázokat elvezetik.

SZÉKSZORULÁS

A legjobb betegségek furcsa ellen. Cukrozott kúskéjű végett a székletet is szívesen veszik.

Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30 fillért, egy tükercs, mely 8 dobozot, tehát 120 pillulát tartalmaz, csak 2 kor.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent Liptóth” címűt gyógyszerüzet
WIEN, I., PLANKENGASSE 6.
Raktár: **Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12.**

Női betegségeket, Erőmegújító-elixír,

mint általában kifolyást és méhajtást feljebb gyorsan gyógyítja az általam előállított Lysoferrin. Ezen befecskendező por kitűnő hatással bír, külön a uteri fertőzések, anyaméhgyulladások és az anyaméhgyulladások, valamint minden más tartós női bajnál. 1 doboz ára 3 korona és egy dupla doboz ára 5 korona.

Erőmegújító-elixír, halálban a mai napig utól nem ért szermindennemű gyógyszerként bajoknál, de különösen elgyengült férfiak (impotencia) ellen kitűnő szer, valamint vérszegénység, alacsony vérnyomás, valamint nők magtalanságánál és oknyomon magolésánál. Egy kis üveg ára 5 korona és egy dupla üveg 8 korona.

Injekció Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin

Kitűnő szer gőrcsorróás, kifolyásos és húgyvesztésgyulladásoknál, még ha elarváltak is, gyorsan és biztosan gyógyítanak, már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele elengedő, hogy a legnevesebb folyást megszüntessék. Egy üveg injekció Lysoferrin 2 korona és 1 doboz Capsulae 2 kor. Postai megrendelésre gondosan csomagolunk. — 2 korona felüli megrendelésnél csomagolási nem számítatik. Szamos hálaírat van, kiknek fontosabb szerek segítettek.

Mint egyedül valóddan kapható: **Erős Aladar** gyógyszerüzében a Szent Jánoshoz Nagyküthdán 6. szám.

GUMMI-ÉRTÉKES

és halálháró kőbőlegetések. A valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmatlan. Postai megrendelésre gondosan csomagolunk. — 2 korona felüli megrendelésnél csomagolási nem számítatik. Szamos hálaírat van, kiknek fontosabb szerek segítettek.

Magyar Orvosi Műszertárban
Budapest, Keresztény 32.
A fővárosi körházak színterében.
Arjegyék ingyen, zárt borítékban.
10 fillér megrendelésnél 20% engedmény.

Gyengeségi állapotok, (Impotencia) ellen páratlan sikertű gyógyhatással folytán legmegelőzhető ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
hydro-elektrotherapiail rendelő-intézetét
Budapest, VI., Terézkerület 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8—1-ig, d. u. 2—8-ig.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal

alantú egéző.

Ajánlja kizárólag az új gyártmányú sérvkötőt, haskötőt, egyenesítőt, suspensoriumot, valamint az összes betegállapothoz szükséges kötszereit. Kézi minden esetben Orthopedikus kötszereket, mellékhatásokat és közeletet és minden a szakmába való kötszereket. Hírtákosom arra, hogy számos éven át a külföldön, kórkezelésben, mint sebészeti kötszerekkel dolgoztam és minden a legjobb tanároknál a legjobban bizonyult. Sérvkötő-megrendelésnél kérem a leírásért és hogy jobb, haí vagy költőidőn sérvkötőt rendeljen. Ára egy oldalra 4 frttől 8 frtig, két oldalra 8 frttől 10 frtig. Kizárólag egyedül főkötő valódi francia és angol gummi és habanyagok felhasználásával, tucats 120 krról 6 frtig. Parisi óv-spongya Smeti-Sponzes, utja 4 frttől 6 frtig, Possumar oelsumm (mészből), hágyakozó székletoldó, tucats 150 frt. Megrendelésüket pontosan esakézzel a legnagyobb díszesítéssel!

RADVANYI L.
sebészeti kötszer-gyáros
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 38.

Magy. kir. Államvasutak.
Hirdetmény.
(A bihari h. á. vasutakon fenálló méréseket, illetőleg közvetlen díjtelételeket a szállítási adóközlővel való felemelés.)
A bihari h. á. vasutak részére engedélyezett szállítási adómentesség folyó évi január hó 31-vel lejárt, a közlekedés alatt álló h. á. vasutak áruközlekedésére é. v. január hó 1-től kiadott függelék VI. eszörfőjében 2. tétel alatt tűzifa és 3. tétel alatt tűzifa és tügyfűvel után érvényesített méréseket díjtelételek f. év február hó 1-től kezdve a szállítási telemeire alkalmazandók.
Ugyanazon eszport 1. tétel alatt gabona után érvényesített méréseket díjtelételek valamennyi állomáson 100 kg-kint 2 fillérről 4 fillérről kezdve a közlekedés után felelő, méréseket díjtelételek pedig Gyács, Köt (holvén) Ózsi és Szakál állomásoknál 100 kg-kint 1—1 fillérről emelendők fel, a kenderkötésre vonatkozó többi díjtelételek azonban a felemelés mellőlendők.
Budapest, 1901. január havában.
Az igazgatóság.
(Utanfolyomás nem díjaztatuk.)

Ki akar pénzt!!!

megtakarítani, az új előadó vásároljon! Csapán 30 kr. postaköltséggel jár, hogy bárki meggyőződést szerzhessen a cipőjéről. Minden márkájú cipőt 6 havat állással vállalkoz, nem tetszőkét saját költségvén visszavesszük és a pórtámasztott lóvapatent néki nélkül visszazadom.
Férfi vix-cipő egy darabjól
2—
Férfi vix-beütéses cipő egy darabjól 3.50.
Valódi borjúbőr tűrés cipő vízszon vagy glóbulással — 2.50
Posztócipő oroszalkal, dupla talppal — 2.50
Oroszalkal, bagarálójú, háromsoros talppal — 2.50
Szántalaka tűrés cipő, gyalgós forma — 4.50
Valódi bagarálószerű egy darabjól, vízhatlan háromsoros talppal, jótállás mellől — 8.50
Tűrés cipő posztócipő, bőrfélfel, meleg bélel — 7.50
Eredeti dárcs- (szántalaka) cipő, gyalgós forma — 4.50
róccal bélelt tűrés — 7.50
Dárcs-cizma bőrfélfel, meleg bélelt — 5.50
Női szegző-v. borjúbőr cizma cipő, erős, meleg bélel — 3.50
Főzőcipő, borjúbőrrel, erős bélel — 3.50
Oroszalkal cizma cipő, posztószegző — 3.50
Eltűrés posztócipő, borjúbőrrel, prémnel szegző — 4.50
Mértékű elegáns, ha harisnyában a láb talpa egy papírra rajzolják. Kérem arjegyüket több szék áránál, melyet ingyen és bérmentve küldök.

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Dózsa-ter 6. sz.

Olesó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó fényezett	30 frt	1 ebédlöszék, 6-német stíl	3.50 frt
2 ágy, fényezett	22	1 íróasztal, 3 fiókos	16
1 éjjeli szekrény, fényezett	8	1 hálószoba, matt diófa	100
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett	14	1 hálószoba, faragott	130
2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt	26	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	55
2 ágy, magas, diófa, matt	26	1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	8	1 garnitúra plüsz-behuzat	80
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, márv.	46	1 szalonszettel	10
1 díván, magas támla szőnyeggel	40	1 consoi márvánnyal és tükör	28
1 ebédlö-asztal, diófa, matt	12		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban.
Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébet tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
Arjegyék kivantra ingyen és bérmentve.

TILLER MOR és TARSÁ

cs. és kir. udvari szállítók Budapest.
Főüzlet: Váci-utca 35. szám. Fióküzlet: Károly-laktanya
cs. és kir. tábornokok, törzs-, fő- és altisztek, egyéves önkéntesek és legénység, a m. kir. honvédség, csandorok, pénzügyéség, posta-, távírda-, vasúti- és erdőgazdálkodók, tüzölők, hadastyánok, megyei és városi tisztviselők és hivatalnokok, valamint egyáltalában bármely egyenruhával bíró egylet vagy testület számára.
egyenruhákat és egyenruházati cikkeket
szállítanak. — Arjegyüket kivantra díj- és bérmentve küldetnek. — Megrendelésnél a szak és rang megjelölése kötelező. Védők megrendelések pontosan fogantatást.
Legjobb bevásárlási forrás! Legjobb bevásárlási forrás!

Nékiülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Pserhofer J. VÉRISZTÍTÓ LABDACSCAI

Értelmezék óta a vannak leterjedve az egész világon a kevés és nagy család, a hol az a páratlan házi gyógyszer hiányzik.
E labdacscokat az orvosok különösen az oly bajoknál ajánlják, amelyek nehézt megszüntessék a dugulásnak következményeivel, mint például szék- és epékeringésben, megfázások, székletzavarok, kökös, aranyás stb.
Vértisztító hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gyakorolnak vérszegénység esetében, a az eből származó bajoknál, mint vérszegénység, sápadt bőr. E vértisztító labdacscok nagy előnye, hogy azonnal hatnak, fájdalom nem okoznak a így a leggyöngyöbbszervezetek bírő egyének, sőt gyermekek is bátran használhatják.

Használati utasítás mellékelve.

1 doboz, mely 15 labdacscból áll 21 kr.
1 tükercs, mely 6 doboz 1 frt 05 kr.
A pénz előzetes beküldése után bérmentve:

1 tükercs 1 frt 25 kr.
2 tükercs 2 frt 30 kr.
3 tükercs 3 frt 35 kr.
10 tükercs 9 frt 30 kr.

Egyedül készített és szétküldött főkötők:
Pserhofer J. gyógyszerész
Bécs, I. Singerstrasse 15.

Előzetes megjelöléssel fogva a labdacscokat a legkülönbözőbb életkorú és neműek által utasztatottak felől mindenki csak Pserhofer J. vértisztító labdacscokat kérjen, a csak azok valódiak, amelyek csomagolási fedelén piros színnel „Pserhofer” betűkkel látható.

Nékiülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Epp most jelent meg

SEEFELNER J. L.
cs. és kir. udv. szállítónál
BUDAPEST, IV., Váci-utca 30. szám.
F. Fancsrendek, cotillon figurák, farsangi és bálú cikkek arjegyüzüké.
Bárkinek ingyen és bérmentve.

Hölgyek titkára.
Itt a legújabb és leterjedt, tekintettel az életmódunk változásaira, Szerelmi levlélményekkel, levlélmény szabályokkal és folyóváltmányokkal. Arany színnyomtatás táblázat, vízszegző kötet, ára 1 kor, 60 fill. Az egész előzetes beküldése esetén bérmentve küldetnek meg. Magyarországi Lammel Robert (Wollaner F. és Fiala) cs. és kir. udvari könyvtárolás-közelében, Andrássy-ut 21. sz.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmegelőzhető ajánljuk

DR. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiail rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.
A legelhatóságosabb húgyvesztésgyógyászat, leggyorsabb meghűdlygajokat, bujakóros sebeket, gyphilist, az únfertőzöttség utóbajait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által leggyakrabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikertű

Electro-Massage vagy Psychrophor
Által, magolméseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményekből létrejött hátegernebejakot gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig: este 7—8 óráig.
Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és külön. Külön vártótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszereskről is gondoskodva lesz.
Az üzletvezetés.
Utanfolyomás nem díjaztatuk.

Minden szo egyszeri beiktatas... nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 6 filler.

APRO HIRDETESEK

A hirdetesekre dijonmentesen ad felvilagositast a kiadohivatal: Jozsef-kortul 18. szam.

Levelebeli tudakozasra ingyen adunk felvilagositast, csak a valaszra szukseges bolveget kell mellékelni.

Apró hirdetéseket... 1-2,000.000... Keresek birtok... fa és máspartékok...

Breuer nővérek... Engelman Mór... Franke Pál...

Intelligens hölgy... 4-600 korona... pénztárolás...

Művelt és ügyes... 4-600 korona... pénztárolás...

Társ keresték... egy jó birtok... 1-2,000.000...

200 koronát... havonként és többet... azonnali jutalomból...

Hegedűkiutas... Zeneakadémia... 200 koronát...

Kitűnő szabónő... 50 kg-on felül... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

KINALAT. Angol és francia... 200 koronát...

Privát kutató... Budapest, VI. Váci-kört 29. II. 15. Kényes muzikásokat...

Egy... posta- és távirázközlő házmester... 200 koronát...

Fizetőképtelen... kereskedők és iparosok... 200 koronát...

Ruha-varrónő... 200 koronát...

Ügyvédek... kereskedők és tudakozó... 200 koronát...

Tanárjelölt... aki középiskolában tanított... 200 koronát...

Hegedűkiutas... Zeneakadémia... 200 koronát...

Kitűnő szabónő... 50 kg-on felül... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

EMENDI LUDAK... 10 koronás... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Köznevelési... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

Kiadó szoba... Elegáns bútorozott... 200 koronát...

KERESLET. 3-5000 holdas... 200 koronát...

Veszek... régi arany... 200 koronát...

o g a k... 200 koronát...

Balesetbiztosítási... 200 koronát...